

Wijziging Wegenverkeerswet 1994

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 in verband met het verbeteren van de aanpak van het rijden onder invloed van drugs (32859);**
- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wegenverkeerswet 1994 in verband met een uitbreiding van de reikwijdte van de recidiveregeling voor ernstige verkeersdelicten (33346).**

De voorzitter:

Een hartelijk woord van welkom aan de beide bewindspersonen. We hebben acht sprekers van de zijde van de Kamer die bijna allemaal tien minuten spreektijd hebben aangevraagd. De eerste spreker is de heer De Rouwe van de CDA-fractie. Hij heeft tien minuten spreektijd. Interruptions doen wij in tweeën. Het woord is aan de heer De Rouwe.

De algemene beraadslaging wordt geopend.

De heer De Rouwe (CDA):

Voorzitter. Ik denk dat ik redelijk aan die tien minuten kom, maar we zullen kijken.

Tien minuten is niet zoveel in vergelijking met zeven jaar. Toen ik als jonkie hier in de Kamer kwam, heb ik twee voornemens uitgesproken. Ten eerste wilde ik de wetgeving over drugs in het verkeer echt beter regelen. Ik vond het heel gek dat er voor alcohol heel precieze normen, relatief goede handhaving en goede testen bestaan, maar dat het voor drugs in het verkeer eigenlijk gewoon een janboel was en is. Veel andere collega's hebben hiervoor ook altijd aandacht gevraagd. Voor mijzelf was het wel een beetje een missie om niet eerder de Kamer te verlaten dan dat dit goed geregeld was. Ik verkondig overigens hier nu niet mijn vertrek.

De voorzitter:

Ik heb dat inmiddels wel getwitterd.

De heer De Rouwe (CDA):

Ik ben wel erg opgetogen dat we vandaag een wetsvoorstel behandelen over een punt dat ik persoonlijk heel graag geregeld wilde zien.

Laat ik beginnen met een woord van dank aan de bewindspersonen. Ik heb hierover diverse debatten met hen gevoerd en steeds gemerkt dat er veel draagvlak was om hier wat mee te doen. Dit wetsvoorstel heeft op zich wel op zich laten wachten. De Kamer heeft daar zelf ook schuld aan door de vele spoeddebatten die worden aangevraagd en gehouden. Daarover gaan we nu maar niet het debat voeren. Het wetsvoorstel ligt nu voor. In de inhoudelijke behandeling heeft mijn fractie vaak gepleit voor een heel stevige aanpak, voor een zerotolerancebeleid of een nullimietbeleid, voor een duidelijk en streng beleid. Op dat punt heb ik in de afgelopen tijd een verschuiving van het kabinet naar onze kant gezien en dat waardeer ik zeer.

Drugs in het verkeer; het is wonderlijk dat er in relatie tot alcohol al heel veel geregeld is, maar op dit punt nog niet. Met het wetsvoorstel dat we hopelijk hier gaan aannemen, en dat straks hopelijk in de Eerste Kamer wordt aangenomen, wordt het gewoon heel duidelijk: drugs in het verkeer zijn verboden. Er is weliswaar nog discussie over limieten, maar er zal straks geen discussie meer zijn, zoals thans vaak nog gevoerd in rechtbanken, in de zin van "mijnheer, u was wel onder invloed van drugs, maar was dat in dusdanige mate dat u niet kon rijden". Dat is straks niet meer aan de orde bij de rechtbanken. Als eenmaal een bepaalde limiet is bereikt, dan is iemand gewoon strafbaar, net als bij alcohol. Er kan dan niet meer eindeloos discussie worden gevoerd — vaak met vrijspraak tot gevolg — in de zin van "mijnheer was wel stoned, maar er is toch discussie over de vraag of zijn rijvaardigheid wel of niet voldoende was".

Het wordt nu ook mogelijk om een eerste test uit te voeren, als voorselectiemiddel. Sommigen mailen dat de voorgestelde test helemaal niet betrouwbaar is. Dat klopt. Het is een test waarmee wordt voorgeselecteerd. Daarmee kan gedetecteerd worden of recent gebruik van een aantal verdovende middelen heeft plaatsgevonden. Daarna treedt de procedure in werking die nu ook wordt gehanteerd: er wordt bloed afgenomen en er wordt heel precies gekeken of iemand op welke manier dan ook onder invloed is.

Ik heb een aantal vragen aan de minister van Justitie. Kan hij de garantie geven dat er straks voldoende testers zijn voor drugs? Weet de politie straks voldoende over de manier waarop daarmee moet worden omgegaan? Nu moet de politie nog selecteren op uiterlijke kenmerken. Er zijn maar een paar mensen in Nederland die dat heel goed kunnen. Het drugsexpertisecentrum is zo'n bedrijf of organisatie dat soms ingehuurd wordt door politiekorpsen. Dat is heel goed, omdat die mensen heel goed kunnen zien aan uiterlijke kenmerken of iemand onder invloed is. Dat is een ambacht. Die kennis zal op een goede manier moeten worden overgedragen aan de politie. Hoe ziet die ontwikkeling er in de komende maanden uit? Het is van belang dat we straks echt een vliegende start kunnen maken, als de Eerste Kamer ook akkoord is. Hoe is het met de ICT-systemen bij de politie? Dat is toch wel een dossiertje waar je af en toe een aspirientje bij moest nemen in de afgelopen jaren. Is dat op orde? Is er ook voldoende onderzoekscapaciteit? Ik doel dan met name op het NFI. Dat zal die testen, die bloedafnames moeten bekijken.

Ik kom bij het nultolerantiebeleid. Het CDA is heel duidelijk over alcohol en drugs: geen joint, geen drank in het verkeer. Wat ons betreft, leggen we met name voor beginnende bestuurders de lat zo hoog mogelijk: helemaal geen combinatiegebruik, helemaal geen drugs en wat ons betreft ook geen alcohol. Daarom hebben wij met de SGP een amendement ingediend waarin dat wordt gevraagd. Ik vraag het kabinet om hier net als over het gebruik van alcohol te zeggen: we weten dat de risico's bij beginnende bestuurders extra groot zijn, dat de effecten van alcohol, van drugs en van combinaties groter zijn dan bij andere doelgroepen en dat ook uit onderzoeken blijkt dat juist beginnende, veelal jonge bestuurders nu al behoren tot de groep van bestuurders die relatief vaak in het verkeer worden gezien met drugs. Vandaar het amendement.

Ik wil ook graag een punt maken over GHB, de drug die erg in opkomst is. Terecht hebben organisaties als de Stichting

Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV), Trimbos en TeamAlert recent een goede factsheet hierover gemaakt, maar GHB is echt een onderschat probleem in Nederland, ook op de weg. Het vervelende is dat GHB niet wordt gedetecteerd met deze testers. Wij moeten ons daar niet bij neerleggen. Ja, wij weten dat de stof moeilijk te detecteren is, dat die heel snel uit het lichaam is verdwenen en dat het voor een deel misschien wel een lichaamseigen stof is. Ik vraag het kabinet: doe onderzoek, haal alles uit de kast om in Nederland een tester voor GHB te krijgen. Wij weten niet precies hoe groot het gebruik is. Wij weten wel dat het gebruik relatief groot is en dat GHB steeds vaker wordt gezien. Wij weten ook dat de effecten daarvan ontzettend slecht zijn. Wat ons betreft, krijgt het ook na deze eerste stap alle prioriteit om met name GHB goed in de smiezen te krijgen en er goed op te handhaven.

Het CDA heeft ook vaker aandacht gevraagd voor recidive. Als je meerdere keren gepakt wordt, dan begrijp je het op de een of andere manier niet. Je kunt misschien een cursus of een tijdelijke straf gehad hebben, maar als het je lukt om in vijf jaar tijd twee keer gepakt te worden met alcohol, dan heeft dat grote consequenties voor je rijbewijs. Het is terecht dat met deze wijzigingen ook alcohol daaronder komt te vallen. Word je in vijf jaar tijd een keer gepakt met alcohol of met drugs, dan houdt het gewoon op. Dan laat je op verschillende momenten zien dat je je niet houdt aan de normen en waarden die we in de samenleving willen hebben, specifiek op deze weg.

Ik kom nog even bij die beginnende bestuurder. Ik noemde ze al even: de SWOV, TeamAlert en Trimbos. Zij hebben zeer terecht ook aandacht gevraagd voor goede voorlichting bij het begin. Ik vraag de minister wanneer deze wetgeving precies ingaat volgens de planning. Ik weet dat die nog langs de Eerste Kamer moet, maar staat de minister met de politie echt stand-by om zo snel mogelijk over te gaan tot het gebruik van deze testers en om campagne te voeren? Is het kabinet bereid om bijvoorbeeld met TeamAlert te bekijken of extra inzet mogelijk is om met name beginnende bestuurders te informeren over de risico's? Ik ben zelf een paar keer mee geweest met controles door de politie en met TeamAlert om jongeren te informeren. Het valt mij op dat met name beginnende bestuurders weinig kennis hebben van de risico's in het verkeer. Zij snappen voor een groot deel wel dat het niet goed is, maar ze weten vaak niet hoe het nu precies zit. Het is terecht dat de organisaties die ik zojuist heb genoemd vragen om goede voorlichting. Gaat die plaatsvinden? Is daar voldoende capaciteit voor? Zijn de plannen daarvoor gereed?

Ik rond bijna af. Ik heb het niet meer kunnen nakijken, dus misschien stond het wel in de stukken. Wordt deze wetgeving ook geëvalueerd en, zo ja, op welke termijn? Misschien staat het erin, maar als er nog geen afspraak over is, zou ik daar graag met de minister een afspraak over maken.

Het is goed dat deze wetgeving nu zo snel mogelijk ingaat. De testers zijn enigszins schaars, kosten wat geld en er is ook wel wat capaciteit voor nodig. De CDA-fractie heeft er eerder al voor gepleit om de testers met name in te zetten in de risicogebieden, dus in de weekenden, bij dancefeesten en op de plaatsen waarvan ook uit de literatuur bekend is dat er sprake is van een verhoogd risico. Ga verder vooral door met de ontwikkeling. Ook bij de alcoholcontrole functioneerden de eerste testers niet zonder haperingen. Ik heb

die eerste testers overigens niet meegemaakt. Bij de testers waarover we het nu hebben, zal dat ook wel een rol spelen. Dat levert allemaal leergeld op. Ga echter vooral door met de ontwikkeling, om drugs volledig uit het verkeer te bannen.

De heer **Van Nispen** (SP):

Voorzitter. Volgens de SP horen alcohol en drugs niet thuis in het verkeer. Dat dit geldt voor alcohol, is al jaren bekend en voor alcohol is dit ook goed geregeld. De bestuurder van een voertuig die meer dan een bepaalde hoeveelheid alcohol in zijn bloed heeft, krijgt straf. Voor drugs lag dat inderdaad wat ingewikkelder. De bestuurder van een voertuig was pas strafbaar als hij onder invloed van een stof was waarvan hij wist of moest weten dat het gebruik ervan de rijvaardigheid zou verminderen. Dat kan natuurlijk tot allerlei ingewikkelde discussies leiden. Bovendien is het een lastige bewijsopdracht voor het Openbaar Ministerie.

Het is daarom terecht dat de regering grenswaardes vaststelt voor drugs in het verkeer, net als bij alcohol. Ook wordt het verplicht om medewerking te verlenen aan de speekseltest. Dat maakt de aanpak van rijden onder invloed van drugs eenvoudiger, dus dat is goed.

Deze wet heeft als hoofddoel, de verkeersveiligheid te bevorderen. De regering heeft er, mede op basis van dit hoofddoel, voor gekozen om grenswaardes voor drugs op te nemen. Daarmee wordt duidelijk gemaakt wanneer je strafbaar bent. Er is dus niet gekozen voor een nullimiet. De SP staat achter deze keuze. De regering heeft hiervoor mijns inziens goede argumenten. Er moet namelijk een verband zijn tussen het gebruik van een bepaalde stof en de invloed op de verkeersveiligheid. Het hanteren van een nullimiet zou ook een ongerechtvaardigd onderscheid ten opzichte van het gebruik van alcohol opleveren. We moeten bovendien natuurlijk voorkomen dat mensen strafbaar worden die geen gevaar voor de verkeersveiligheid zijn, zoals mensen die lang geleden een jointje hebben gerookt waarbij de stof al lang niet meer het werkzame effect heeft, maar nog wel te detecteren is. We moeten ook voorkomen dat mensen strafbaar worden die toevallig in een ruimte hebben gezeten waar werd gebloed, terwijl zij zelf niet hebben gebloed. We hebben het dan over het zogenaamde meeroken.

De SP vindt het ook terecht dat de werking van de recidive-regeling die op dit moment geldt voor alcoholdelicten, wordt uitgebreid naar drugsdelicten. Dat wordt geregeld in de tweede wet die vandaag op de agenda staat. Nu is het zo dat een bestuurder zijn rijbewijs kwijt is als hij binnen vijf jaar na de vorige veroordeling opnieuw wordt betrapt op een alcoholdelict. Met het voorstel dat we vandaag bespreken, wordt de reikwijdte van die recidiveregeling uitgebreid naar drugsdelicten. Dat vind ik terecht want, ik zeg het nogmaals, alcohol en drugs horen niet thuis in het verkeer.

Ze horen zeker niet thuis in het verkeer als ze gecombineerd worden gebruikt. Daarover gaat mijn volgende opmerking. Bij nota van wijziging is namelijk een strengere lijn voorgesteld voor bestuurders die betrapt worden met een combinatie van drugs, of met een of meer drugs gecombineerd met alcohol. Zij vormen inderdaad een nóg groter gevaar

in het verkeer. Bij meervoudig gebruik worden daarom voor elke stof afzonderlijk lagere grenswaardes vastgesteld dan wanneer het gaat om enkelvoudig gebruik. Het zijn eigenlijk toch een soort nullimieten, maar dan wel met de waarborg dat deze hoeveelheid niet op natuurlijke wijze in het bloed aanwezig kan zijn. Ik zou op dit punt toch graag een nadere toelichting willen, vooral ook met het oog op de eerder genoemde bezwaren van de regering zelf tegen de nullimieten, die ik ook heb verwoord. Want wat gebeurt er als je inderdaad in een ruimte hebt gezeten waar toevallig door anderen cannabis werd gebruikt? Welke drug wordt dan gehanteerd bij een drug die enkelvoudig wordt gebruikt en een drug die samen met andere drugs of alcohol wordt gebruikt? Een commissie zou zich hierover begin dit jaar buigen. Wat is daaruit gekomen? Is het bepalen van die verschillende grenswaardes en die lagere grenswaardes voor het gecombineerde gebruik, haalbaar gebleken? Wat is het resultaat van dat onderzoek? Ik zeg nogmaals dat ik het wel begrijp dat er aan lagere grenswaardes wordt gedacht bij gecombineerd gebruik, want het gecombineerd gebruik in het verkeer van verschillende drugs, of van drugs en alcohol, is inderdaad levensgevaarlijk. Maar waarom gelden die eerder genoemde bezwaren van de regering tegen de nullimieten niet meer als het gaat om gecombineerd gebruik? Dat heb ik nog niet helemaal goed begrepen.

Dat begrijp ik temeer niet goed, omdat de regering in de nota naar aanleiding van het verslag bij de wet over de uitbreiding van de recidiveregeling toch nog een ander standpunt had, als ik dat tenminste goed heb gezien. Ik citeer: "Wetenschappelijk is niet aangetoond dat de bestuurder die onder invloed van een combinatie van drugs of van drugs en alcohol aan het verkeer deelneemt een gevaar voor de verkeersveiligheid heeft gevormd, indien het gebruik van iedere stof afzonderlijk niet boven de afzonderlijke grenswaarden uitstijgt." Wat heeft nu geleid tot de wijziging van dit standpunt? Is sprake van voortschrijdend inzicht, en zo ja, op basis waarvan? Welke waarborgen zijn er nu om ervoor te zorgen dat we geen mensen bestraffen die een laag gehalte van de stof op een andere wijze in hun lichaam hebben gekregen? Ik hoor graag meer over die waarborgen. We moeten alleen de mensen stevig straffen die daadwerkelijk een gevaar op de weg vormen. Graag op dit punt een uitgebreide reactie.

Ik heb nog enige zorg over de betrouwbaarheid van de speekseltest. Die speekseltest wordt inderdaad gebruikt als een soort voorselectie als het gaat om wel of geen drugsgebruik. Dan moet een bloedtest uitwijzen of er inderdaad sprake is van drugsgebruik en of de grenswaarden zijn overschreden. Toch is het van belang dat die speekseltest ook als voorselectiemiddel betrouwbaar is. Mijn vraag is dus heel simpel: is dat inmiddels het geval? Want eerder is erop gewezen dat bij een bepaalde test 16% vals-positief was en 19% vals-negatief. Dat zijn behoorlijke percentages, dus dat is niet goed. Want in het eerste geval worden mensen die niet gebruikt hebben toch lastiggevallen, hoe je het ook wendt of keert, en het tweede geval betekent dat bijna één op de vijf drugsgebruikers in het verkeer niet zal worden gepakt. Is er inmiddels een meer betrouwbare speekseltest en is er wetenschappelijk onderzoek waaruit dat blijkt? Welke foutmarge vinden de minister zelf eigenlijk acceptabel?

Mijn collega De Rouwe sprak al over GHB. Die drug is nog helemaal niet te testen, maar ze is wel een groot gevaar in het verkeer. Het gebruik ervan komt helaas ook nog eens

veel voor. Ik heb begrepen dat 21% van de bestuurders waarvan werd vermoed dat ze reden onder invloed, GHB bleek te hebben gebruikt. Maar er is nog geen speekseltest die het gebruik van GHB kan aantonen. Hoe staat het hiermee? We hebben daarover lang geleden al eens vragen gesteld. Is er inmiddels beweging in die richting? Zo niet, wat maakt dan dat deze ministers niet zelf de opdracht geven om iets dergelijks te ontwikkelen, zodat GHB wel te detecteren is?

Ook collega De Rouwe zei al dat goede voorlichting belangrijk is. Het moet straks voor iedereen duidelijk zijn dat naast alcohol ook het gebruik van drugs in het verkeer echt niet kan. Het moet overduidelijk worden dat je een fors aantal uren na het roken van een jointje niet mag rijden. Kunnen deze ministers aangeven, hoe deze voorlichting vorm gaat krijgen? Komen er net als de campagnes over de bewust onbeschonken bestuurder ook campagnes tegen drugsgebruik in het verkeer?

Volgens de minister van Veiligheid en Justitie moet dit alles gaan plaatsvinden binnen de bestaande politiecapaciteit. Ik heb hierbij toch wel grote twijfels. Eerst moet er een speekseltest worden afgenomen om aan te kunnen tonen of iemand drugs heeft gebruikt. Dat is al een extra handeling voor agenten. Als die speekseltest positief is, moet iemand mee naar het bureau. Op het bureau is capaciteit nodig. Wie verricht dan vervolgens de bloedtest? Waar halen we de artsen en verpleegkundigen vandaan die kunnen prikken? Dit geldt zeker als agenten diep in de nacht aan het controleren zijn. Hoelang duurt het voordat die hele test is afgenomen? Hoeveel uren extra zijn we hiermee kwijt? Nogmaals de vraag wat dit betekent voor de politie. Graag een uitgebreide reactie hierop.

Tot slot een vergelijkbare vraag, maar dan over het Nederlands Forensisch Instituut, het NFI. We hebben hier in het verleden debatten gehad over de wachtlijsten, het geldtekort en het capaciteitstekort. Hoe staat het daarmee op dit moment? Is er voldoende capaciteit om de afgenomen bloedmonsters te controleren op drugsgebruik? Is er ook ruimte om hulp in te schakelen van andere onderzoeksbureaus als het NFI het niet meer aankan? Er is budget voor particuliere onderzoeksbureaus, maar dat moet dan wel meegroeien met de vraag. Wat is uiteindelijk leidend: het aantal speekseltesters, het aantal testen dat we per week, per maand of per jaar gaan doen of de onderzoekscapaciteit bij het NFI? Of gaat het om een risicoanalyse van de grootte van de gevaren op de weg in bepaalde gebieden op bepaalde tijden? Wat is uiteindelijk leidend voor de vraag hoeveel er gecontroleerd gaat worden? We kunnen hier straffen vastleggen en ongeoorloofd gedrag in de wet opschrijven, maar het gaat uiteindelijk om de pakkans, want daarmee maken we het verkeer veiliger.

De voorzitter:

We gaan luisteren naar mevrouw Helder van de fractie van de Partij voor de Vrijheid. Inmiddels is België op voorsprong gekomen. Voor de geïnteresseerden: 2-1.

Mevrouw Helder (PVV):

Voorzitter. Dank voor de update van de actualiteit op het gebied van het WK Voetbal. Ik moet het begin van mijn spreektekst enigszins aanpassen, omdat ik collega De

Rouwe hoorde zeggen dat het zeven jaar heeft geduurd voordat hij dit onderwerp in de Kamer kon bespreken. Ik mag dus van geluk spreken, want ik zit vandaag nog maar op de kop af vier jaar in de Kamer.

De voorzitter:
Gefeliciteerd!

Mevrouw Helder (PVV):

Dank u wel. Ik schakel nu toch over naar mijn spreektekst. Toen het debat over dit wetsvoorstel was gepland in januari 2013, had ik al genoteerd dat je kon merken dat we het niet gingen hebben over bijvoorbeeld de Nationale Politie. Daar sprak de ambitie van de minister van Veiligheid en Justitie wel degelijk uit, in tegenstelling tot het wetsvoorstel dat we vandaag bespreken.

In 2011 kondigde de minister met ronkende teksten aan dat er "een strengere aanpak voor drugs in het verkeer zou komen" en dat hij daar "grote haast" mee had. Het tijdsverloop van bijna tweeënhalf jaar heeft helaas geen ander inzicht gebracht bij de minister. De nogal lauwe antwoorden op de schriftelijke vragen die mijn fractie heeft ingediend, waren nog niet eens het ergste. Uit de gehele beantwoording bleek duidelijk dat de ogen zijn gericht op gedragsgerelateerde grenswaarden. Naar argumenten voor het zero-tolerancebeleid kun je lang zoeken; die staan er niet in. Er wordt met een tunnelvisie gekeken naar de gedragsgerelateerde grenswaarden en uiteindelijk leidt dit tot de nogal vreemde situatie dat het bezit van drugs strafbaar is en het rijden onder invloed van enkel drugs niet, zolang je maar onder de grenswaarde blijft of drugs gebruikt die niet op de lijst staan die bij het wetsvoorstel is opgenomen. De combinatie van drugs en alcohol en meerdere soorten drugs is echter weer wel strafbaar.

Het lijkt de slogan van de Belastingdienst wel, maar dan een beetje anders: "Leuker kunnen we het niet maken en makkelijker ook niet".

En waarom is de minister van standpunt veranderd? In het vragenuur van 27 september 2011 gaf hij nog als antwoord op een vraag naar drugstesten bij blowende automobilisten dat "elk slachtoffer er één te veel is". Dan zou je toch verwachten dat deze minister zich keihard gaat maken voor een zero-tolerancebeleid?

Met het onderhavige wetsvoorstel zal een grote groep gebruikers de dans ontspringen. Bestuurders die slechts wiet hebben gerookt, drugs hebben gebruikt die niet op de lijst staan of een beetje hebben gebruikt van de drugs die wel op de lijst staan, kunnen namelijk met de voorgestelde regelgeving gewoon achter het stuur kruipen. Weliswaar moeten zij tot behoorlijk sturen in staat zijn, maar met een dergelijk van de persoon van de verdachte afhankelijk en rekbaar begrip kun je natuurlijk alle kanten op. Advocaten kunnen dan aanvoeren dat hun cliënt wel degelijk tot behoorlijk sturen in staat was: "Hij was een fervent gebruiker, hij was het gewend". Daar komt dan nog bij dat het DRUID-onderzoek, ofwel Driving under the Influence of Drugs, Alcohol and Medicines, uit 2010 opleverde dat normale, ongetrainde agenten nauwelijks in staat zijn om drugsgebruikers op basis van uiterlijke kenmerken bij standaardalcoholcontroles uit het verkeer te halen. In België, Portugal en Zweden zijn er dan ook speciaal getrainde

agenten die bestuurders controleren op drugsgebruik, op basis van uiterlijke kenmerken van gebruik. In het wetsvoorstel van de minister wordt daar helaas met geen woord op ingegaan.

Op de manier die de minister voorstelt wordt het probleem van drugs in het verkeer naar onze mening dan ook niet opgelost. Wie denkt dat met dit wetsvoorstel de verkeersveiligheid wordt vergroot, wordt om de tuin geleid. Eigenlijk zegt de regering dat je met bepaalde hoeveelheden drugs in je bloed toch geschikt kunt zijn om deel te nemen aan het verkeer. Daarom vraag ik de minister of de verkeersveiligheid nu echt vooropstaat. Zo ja, hoe kan de minister dan tolereren dat iemand "een beetje" onder invloed van drugs kan zijn? Als je dat toestaat, is mijn fractie van mening dat de verkeersveiligheid niet vooropstaat. Ik zie het antwoord op die vraag graag tegemoet.

Die vraag wordt nog dringender als je kijkt naar een passage op pagina 4 van de memorie van toelichting bij het andere wetsvoorstel dat we vandaag bespreken, dat de recidiveregeling uitbreidt met het rijden onder invloed van een stof, waaronder dus ook drugsgerelateerde verkeersdelicten. Ik citeer het stuk dat ik bedoel: "Bovendien is het onderbrengen van artikel 8, eerste lid onder de recidiveregeling nodig omdat ook in de toekomst, indien het eerder aangehaalde wetsvoorstel tot wet is verheven en in werking is getreden, dit artikellid als vangnet blijft gelden voor de gevallen van rijden onder invloed van drugs die nog niet kunnen worden vervolgd op basis van artikel 8, vijfde lid, van de wet, omdat het bijvoorbeeld gaat om een nieuwe drug waarvoor nog geen grenswaarde is vastgesteld. Om het rijden onder invloed van alle drugs onder de werkings sfeer van de recidiveregeling te kunnen brengen, is het dus ook nodig de onherroepelijke veroordeling wegens overtreding van artikel 8, eerste, lid daarin onder te brengen."

Dringende vraag aan de minister: waarom wordt in het andere wetsvoorstel dan toch een beperking aangebracht door te kiezen voor bepaalde drugs? Daar waar wetsvoorstel 33346 duidelijk kiest voor de verkeersveiligheid, doet het wetsvoorstel dat gaat over drugsgebruik in het verkeer, voor de verbetering van de aanpak daarvan, dat niet of halfslachtig. Gaat de minister dat alsnog aanpassen? Zo nee, waarom niet? Laat ik nog maar eens wijzen op het grote belang van de verkeersveiligheid. Dat moet de minister toch aanspreken, zeker gezien zijn citaat "elk slachtoffer is er één te veel".

Het is jammer dat van de toezeggingen van de vorige ministers is afgeweken. Er zou een zero-tolerancebeleid komen als de grenswaarden niet bepaald zouden kunnen worden. Na een nieuw onderzoek in 2010 hebben de huidige ministers alsnog vastgehouden aan de gedragsgerelateerde grenswaarden. Zij kiezen helaas dus niet voor een zero-tolerancebeleid, terwijl daar toch zo veel voor pleit.

Ten eerste is dat namelijk eenvoudiger te handhaven. In een nota naar aanleiding van een verslag geeft de regering aan dat nullimieten een te nadelige invloed zouden hebben op de capaciteit van de politie en het Openbaar Ministerie. Als je kijkt naar wat te handhaven is, is een zero-tolerancebeleid natuurlijk stukken makkelijker dan het vaststellen van aparte grenswaarden.

Ten tweede gaat er van een zerotolerancebeleid een sterke signaalwaarde uit dat drugs in het verkeer een "no go" is en heeft het dus een preventieve werking. In België, Duitsland en Frankrijk geldt wel een zerotolerancebeleid, net als in zeven andere Europese landen. Om maar even wat te zeggen, ga na een feestje vooral niet de grens over om even te tanken. Dat schijnt overigens ook goedkoper te zijn, dat gaan veel mensen dus doen.

Ten derde, en dat is het belangrijkste argument, staat — daar is zij weer — de verkeersveiligheid voorop. Deze is het beste gediend met een zerotolerancebeleid.

Nog een argument: het hanteren van een zerotolerancebeleid maakt een bloedanalyse overbodig, want met een speekseltest kan worden aangetoond dat er drugs is gebruikt. In het wetsvoorstel is opgenomen dat altijd een aanvullend bloedonderzoek moet plaatsvinden om te bepalen of er onder de grenswaarden is gebleven en om na te gaan welke drugs er is gebruikt, omdat het wetsvoorstel een aantal soorten drugs noemt.

Bloedtesten zijn kostbaar en sommige drugs, zoals heroïne, zijn maar één tot twee uur na gebruik in het bloed te detecteren, terwijl ze de rijvaardigheid langer beïnvloeden. In een pilot is het zelfs voorgekomen dat drugs wél detecteerbaar waren in het speeksel, maar niet in het bloed. Onder dit wetsvoorstel betekent dit dat de bestuurder de juridische dans ontspringt, want de speekseltest is geen bewijs en een bloedonderzoek wel. In België is men dan ook al enige tijd zover dat de kostbare en tijdrovende procedure van bloedafname, wachttijd en het bereiken van artsen et cetera niet meer nodig is voor het leveren van bewijs. In België wordt de analyse van een speekselmonster door een aangewezen laboratorium gebruikt voor het leveren van bewijs voor het rijden onder invloed. Is de minister bereid om in België informatie in te winnen om te proberen om de ervaringen in België ook hier te gebruiken, met het oog op het kunnen gebruiken van een speekselmonster als bewijs?

Nu een positief puntje, maar dat geldt alleen voor het andere wetsvoorstel dat we vandaag behandelen. Het is mooi dat de ministers van Infrastructuur en Milieu en Veiligheid en Justitie de Wegenverkeerswet willen uitbreiden met ernstige verkeersdelicten met drugs en met drugsgerelateerde delicten. Wat de PVV betreft, kunnen drugs- en alcoholgebruikers achter het stuur niet hard genoeg aangepakt worden. De PVV zal dan ook instemmen met het voorstel om drugsgebruikers in het verkeer onder de recidiveverregeling van het huidige artikel 123b te laten vallen. Helaas raakt iemand op grond van de huidige regelgeving nu pas na de tweede onherroepelijke veroordeling zijn rijbewijs kwijt. Dat is dus toch een puntje van kritiek, want wat de PVV betreft, zou dit al na de eerste onherroepelijke veroordeling het geval moeten zijn.

De PVV ziet het wetsvoorstel inzake het verbeteren van de aanpak van rijden onder invloed van drugs, het andere wetsvoorstel dus, dan ook slechts als een heel klein stapje in de goede richting. Het moge duidelijk zijn dat de PVV liever ziet dat de regels inzake drugs in het verkeer veel meer worden aangescherpt. Het rijden onder invloed van een beetje drugs is, wat onze fractie betreft, ook onacceptabel, want de verkeersveiligheid staat voorop.

Ik heb nog vier vragen aan de minister. Ten eerste: waarom geen zero tolerance of lagere waarden voor beginnende bestuurders, zoals voorgesteld door de Raad voor de rechtspraak? Ten tweede: wat is de stand van zaken van het onderzoek naar de diverse speekseltesten, dat volgens de memorie van toelichting naar verwachting in 2011 gereed zou zijn? Ten derde: in de memorie van toelichting staat op pagina 8 dat risicogerelateerde grenswaarden op basis van de huidige wetenschappelijke inzichten niet kunnen worden aangegeven; kan dat heden ten dage wel? Zo ja, kan de minister dan aangeven of de risicogerelateerde grenswaarden altijd lager zullen liggen dan de gedragsgerelateerde grenswaarden? Zo ja, dan overweeg ik een amendement in te dienen, want alles wat in buurt van zero tolerance komt, is wat de PVV betreft winst. Ten vierde: wordt het gebruik van drugs in het verkeer gemonitord na de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel? Zo ja, komt er dan een evaluatie van deze wet, waarbij dit wordt betrokken? Ik vind een evaluatie niet altijd sterk, maar in dit geval wel. Misschien ziet de minister dan eindelijk in dat zero tolerance veel beter zou zijn.

Afhankelijk van de beantwoording van de vragen zal de PVV al dan niet instemmen met het wetsvoorstel voor verbetering van de aanpak van drugs in het verkeer. Vanzelfsprekend heeft aanscherping van de wetgeving geen zin als de pakkans niet aanzienlijk is. Kan de minister reageren op de mediaberichten van vorige week die, kort gezegd, inhouden dat de snelwegverkeerspolitie zich met andere taken moet gaan bezighouden dan met de handhaving van de verkeersveiligheid?

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66):

Voorzitter. Mijn collega's zeiden het al: het heeft even geduurd, maar nu hebben we het er eindelijk over. D66 onderstreept het doel van het wetsvoorstel dat we vandaag behandelen. De aanpak van het rijden onder invloed van drugs moet beter. Wie door het gebruik van alcohol, drugs of geneesmiddelen de verkeersveiligheid op het spel zet, moet worden gestraft. De wet moet daarom duidelijk, effectief en proportioneel zijn. Mijn fractie is van mening dat drugs in het verkeer op dezelfde manier als alcohol, ook een genotmiddel, in het verkeer moet worden aangepakt. Bij dit soort verkeersonveilig gedrag gaat het niet om een overtreding maar om een misdrijf, omdat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen.

Duidelijkheid is belangrijk. Een adviescommissie van het kabinet heeft een lijst gemaakt van een tiental drugsmiddelen en de grenswaarden waarboven de rijvaardigheid wordt aangetast. Hierdoor wordt de grens tussen strafbaar en niet-strafbaar gedrag duidelijk gedefinieerd. Zo'n gedragsgerelateerde grenswaarde bestaat voor alcohol. Mensen die vijf jaar of langer een rijbewijs hebben, mogen volgens de wet maximaal 0,5 promille alcohol in hun bloed hebben. Dit verschilt weliswaar per persoon, maar als je gaat rijden, kun je maar beter na één wijntje stoppen met drinken. Met het stellen van gedragsgerelateerde grenswaarden voor drugs wordt duidelijkheid gecreëerd voor consumenten van bijvoorbeeld cannabis. Bestuurders zullen voortaan een THC-gehalte van maximaal 3,0 microgram per liter bloed mogen hebben, oftewel: als je een joint rookt, mag je daarna niet rijden, want dan is die grens waarschijnlijk al bereikt.

De grenswaarden voor alcohol staan duidelijk in de wet, onder artikel 8. Op dezelfde manier wil D66 de door de adviescommissie vastgestelde grenswaarden voor drugs duidelijk in de wet vastleggen. We hebben het kabinet gevraagd om dit te doen, maar het antwoord is: nee. Waarom verzet de minister zich tegen het vastleggen van deze grenswaarden in de wet? Waarom geen duidelijke wetgeving, waardoor iedereen weet waaraan hij zich heeft te houden? De grenswaarden voor bijvoorbeeld cannabis, cocaïne of heroïne zijn nu immers al bekend. Daarom kunnen ze wat D66 betreft nu al in de wet worden opgenomen in plaats van in een Algemene Maatregel van Bestuur. We hebben een amendement voorbereid om dit alsnog te regelen, maar wellicht is dit niet nodig als de minister alsnog bereid is om de grenswaarden van de al bekende drugs in de wet in formele zin te verankeren. Ik krijg hierop graag een reactie van de minister.

De heer De Rouwe (CDA):

Je kunt de vraag ook andersom stellen: wat is er mis mee om ze in een Algemene Maatregel van Bestuur te zetten? Als ik de regering goed begrijp, zegt ze: de ontwikkelingen van drugs en de kennis van de effecten ervan staan nog heel erg in de kinderschoenen. Maakt het het nu juist niet makkelijk om het in een regeling te zetten? Dan kun je het wijzigen bij nieuwe inzichten, die op voorhand niet worden uitgesloten. Dus eigenlijk is de vraag andersom aan D66: waarom in die starre, vaste wet, die je moeilijk kunt wijzigen, terwijl het allemaal nog zo in de kinderschoenen staat?

Mevrouw Berndsens-Jansen (D66):

We denken dat je drugs hetzelfde moet behandelen als alcohol. Alcohol is nadrukkelijk in artikel 8 van de wet opgenomen. Er zijn nu al bekende grenswaarden van de drugs die ik net heb genoemd. Dus waarom zou je niet die duidelijkheid creëren door het in de wet te verankeren? Natuurlijk, er komen allemaal nieuwe drugs op de markt. Daar zul je naar moeten kijken. Daarvan zul je de grenswaarden moeten bepalen. En dan moet je misschien tot een aanpassing komen. Ik denk dat je niet altijd alles maar in een Algemene Maatregel van Bestuur moet willen regelen, omdat mensen zich vasthouden aan de wet en niet altijd een Algemene Maatregel van Bestuur bekijken. Het creëert dus duidelijkheid voor de inwoners van ons land.

De heer De Rouwe (CDA):

Dat is op zijn zachtst gezegd toch wel een heel Haags argument: als het in de wet staat, lezen de mensen het wel, maar als het in een Algemene Maatregel van Bestuur staat, lezen de mensen het niet. Mevrouw Berndsens zal het toch met mij eens moeten zijn dat dat niet het onderscheid zal zijn op basis waarvan mensen een keuze maken. Ik denk dat mensen beide keren wel geacht worden die wet te kennen, maar dat ze die echt niet lezen. Graag wil ik een inhoudelijke reactie op de vraag. De drugswetgeving staat nog in de kinderschoenen en is daardoor niet vergelijkbaar met de wetgeving over alcohol. Van alcohol weten wij al heel veel en daarom kun je zaken rondom alcohol ook prima in de wet vastleggen. Dat staat als een huis. Datzelfde huis kan ook een belemmering zijn voor een verdere aanpak van drugs in het verkeer. Met andere woorden, het klinkt misschien wel heel duidelijk om het vast te leggen in de wet, maar het is juist het tegenovergestelde. Het maakt ook heel

inflexibel om beter beleid te krijgen, als je weet dat dit echt nog in ontwikkeling is.

Mevrouw Berndsens-Jansen (D66):

Ja, maar je weet ook niet hoe lang de nieuwe drugs, die iedere keer weer op de markt komen, nog in ontwikkeling zijn. Nogmaals, mijn fractie is er voorstander van om er een duidelijke status aan te geven door dit wettelijk te verankeren. Als de heer de Rouwe vindt dat dit op een andere manier moet, is dat zijn goed recht. Wij denken dat dit duidelijkheid creëert en dat het voor een goede wetgeving beter is om dit wettelijk te verankeren.

Op een aantal vragen wil ik graag nog een antwoord van de minister, bijvoorbeeld op de vraag over de effectiviteit van de maatregelen. Met speekseltests kun je niet onderscheiden of een drug of een combinatie van drugs is gebruikt en ook niet in welke hoeveelheid. Los van de keuze voor nullimieten bij gecombineerd gebruik of voor gedragsgerelateerde grenswaarden bij enkelvoudig gebruik van middelen, zal hoe dan ook altijd een bloedonderzoek moeten plaatsvinden. Dat is een zwaar middel. Kan de minister de gevolgen hiervan toelichten en uitleggen hoe men hiermee zal omgaan? Hoe gaat het kabinet het probleem van GHB, een drug die niet met speekseltests kan worden gedetecteerd, oplossen?

Hoe zit het met de kosten van de handhaving? Het kabinet schrijft namelijk dat de kosten voor de training van agenten en de ICT-kosten nog onduidelijk zijn. Ik sluit mij wat dat betreft aan bij de woorden van collega Van Nispen. Hij had het bijvoorbeeld ook over medische kosten die nog helemaal niet zijn becijferd. In de memorie van toelichting wordt gesproken over structurele jaarlijkse kosten van tussen de 3,5 miljoen en 4 miljoen euro. De minister is niet van plan om voor deze taken extra geld uit te trekken. Hoe gaat de minister dit dan financieren? Het kan toch niet zo zijn dat alleen de boetes als dekkingsmiddel dienen? Dat zou immers wel een heel perverse prikkel geven.

Ik heb nog een paar opmerkingen over proportionaliteit. Er is een verschil tussen gedragsgerelateerde grenswaarden en nullimieten. Bij de eerste is er sprake van aantasting van de rijvaardigheid, bij de tweede alleen van aanwezigheid van een stof in het lichaam. Het gevaar ontstaat pas boven een gedragsgerelateerde grenswaarde en niet bij een nullimiet. Daarom moet het straffen proportioneel zijn en direct gerelateerd aan het in gevaar brengen van de verkeersveiligheid. Bij nullimieten is er geen directe relatie tussen het gebruik van drugs en de verkeersveiligheid. Iemand die op zondagavond een borreltje heeft gedronken, kan op maandagochtend nog een nullimiet alcohol in zijn bloed hebben, maar wel normaal functioneren en niemand in gevaar brengen. Hetzelfde geldt voor degenen die andere soorten genotsmiddelen hebben gebruikt.

Nu wordt bij een combinatie van verschillende soorten drugs en van drugs en alcohol voor nullimieten gekozen. Dit idee lijkt sympathiek. Ik kan de redenering van het kabinet ook best wel volgen. Er zijn echter de nodige nadelen hieraan verbonden. Geen enkele test is 100% betrouwbaar. Lichaamseigen stoffen in het lichaam kunnen een positieve uitslag geven, terwijl men geen psychoactieve stoffen heeft gebruikt. Daardoor kunnen mensen worden veroordeeld zonder dat ze recentelijk drugs hebben gebruikt.

Hoe gevoelig is zo'n nullimiet dus? Bestaat hierdoor niet het risico dat onschuldige mensen worden bestraft? Ook daarover had collega Van Nispen het al. Graag krijg ik een reactie van de minister hierop.

Het voorstel van de commissie voor concrete nullimieten bij gecombineerd gebruik hebben wij nog niet gezien. Kan de minister aangeven wanneer de commissie met haar voorstel komt?

Mevrouw Visser (VVD):

Ik vraag mij af hoe D66 staat ten opzichte van het gecombineerde gebruik, mede naar aanleiding van de rapportage van de SWOV van medio 2013. Daarin staat dat er 20 tot 200 maal meer risico voor de verkeersveiligheid is bij gecombineerd gebruik. Hoe beoordeelt D66 die cijfers in relatie tot de nullimiet voor gecombineerd gebruik?

Mevrouw Berndsen-Jansen (D66):

Ik heb nog niet gezegd hoe wij hier in staan. Ik heb een aantal vragen aan de minister gesteld. Het antwoord op die vragen is van cruciaal belang.

Mevrouw Visser (VVD):

Het staat mevrouw Berndsen natuurlijk vrij om naar aanleiding van het antwoord van de minister een definitief oordeel te geven, maar zij heeft wel de SWOV-rapportage kunnen lezen. Daarin staat dat er 20 tot 200 maal meer risico is bij gecombineerd gebruik. Ik ben benieuwd hoe de fractie van D66 die cijfers beoordeelt. Zegt mevrouw Berndsen dat die cijfers zodanig zijn dat daar inderdaad iets mee moet worden gedaan, gelet op de doelstelling van de Wegenverkeerswet: bevordering van de verkeersveiligheid?

Mevrouw Berndsen-Jansen (D66):

Er moet altijd een afweging worden gemaakt van de voor- en nadelen. Natuurlijk zijn dit ernstige cijfers. Doordat de testen niet betrouwbaar zijn, kan een aantal mensen, misschien wel een flink aantal mensen, strafbaar worden gesteld terwijl zij dat niet zijn. Dat is de andere kant van de medaille. Daarom stel ik nadrukkelijk de vraag naar de betrouwbaarheid van de test. Dat is cruciale informatie.

Mijn vraag aan de minister is dan ook welke verdediging er is voor het feit dat soms voor nullimieten wordt gekozen, soms voor gedragsgerelateerde grenswaarden en dat er soms zelfs geen grens wordt gesteld zoals bijvoorbeeld bij het gebruik van een combinatie van alcohol en geneesmiddelen. Dit werkt onduidelijkheid voor gebruikers in de hand en leidt wellicht tot een procedure.

Als laatste stel ik nog een paar vragen over de straffen. Verscheidene strafrechters stellen dat de strafmaat van het alcoholslotprogramma zich slecht verhoudt met het automatisme waarmee deze straf wordt opgelegd. Dus vraag ik de minister hoe vaak het voorkomt dat de strafrechtelijke en bestuursrechtelijke trajecten niet goed zijn afgestemd. Wat doet het kabinet om dit op te lossen? Deelt het kabinet de mening van D66 dat de rechter en het Openbaar Ministerie over het opleggen van straffen moeten gaan en niet het CBR?

Ik rond af. Elk slachtoffer in het verkeer is er een te veel. Laten wij daarom duidelijke, effectieve en proportionele regels in de wetgeving opnemen om slachtoffers te voorkomen en om onverantwoordelijke bestuurders adequaat te straffen.

De heer De Rouwe (CDA):

Mevrouw Berndsen zegt dat het alcoholslot niet via de wet door het CBR moet worden opgelegd maar eventueel door een rechter. Kan zij bevestigen dat D66 nog onlangs voor deze methode heeft gestemd?

Mevrouw Berndsen-Jansen (D66):

Intussen zijn er nogal wat ervaringen opgedaan met het alcoholslot. Het is bekend dat bestuurlijke en strafrechtelijke maatregelen door elkaar lopen. Mensen worden soms op verschillende wijzen gestraft voor een en hetzelfde delict. Daarom vraag ik aan het kabinet om hierop antwoord te geven. Het is goed om te kijken wat de effecten zijn van deze twee trajecten die soms door elkaar en soms naast elkaar lopen.

De heer De Rouwe (CDA):

Daar ging het mij niet om. Mevrouw Berndsen zegt in een tussenzinnetje dat zij de opvatting deelt dat de rechter zich daarover moet uitspreken. Begrijp ik nu dat zij die conclusie nog niet heeft getrokken? Die indruk wekte zij zojuist wel. Het is opvallend dat deze punten al bekend waren en waren te voorzien bij de behandeling van de wet. De fractie van D66 heeft er zo'n twee of drie jaar geleden voluit voor gestemd dat het CBR dit oplegt om te voorkomen dat er willekeur ontstaat doordat de ene rechter het wel doet en de andere niet. Dat is toch ook onrechtvaardig?

Mevrouw Berndsen-Jansen (D66):

Wij waren zeker voor dat alcoholslotprogramma, dat klopt, inderdaad als een bestuurlijke en niet als een strafrechtelijke maatregel. Wij zien nu in de praktijk dat het ook strafrechtelijk wordt opgelegd of dat de strafrechter daar nog eens een andere straf naast oplegt. Dat kan nooit de bedoeling zijn. Je kunt nooit door twee verschillende maatregelen gestraft worden. We hebben daar de nodige mails over gekregen. Ik denk dat het goed is dat we daarover duidelijkheid krijgen.

Mevrouw Kuiken (PvdA):

Voorzitter. De collega's gehoord hebbende, blijkt dat er een grote mate van overeenstemming is over het doel dat deze wetgeving probeert te bereiken, namelijk duidelijk maken dat gebruik van drugs, alcohol en verkeerde medicijnen niet samengaan met rijden in het verkeer. De PvdA staat daarom positief tegenover beide wetsvoorstellen. Wel heb ik nog een aantal vragen en een aantal zorgen.

Om drugs in het verkeer aan te pakken, is een drietal dingen nodig: duidelijke grenzen stellen, handhaving, en informatievoorziening en bewustwording. Op die punten wil ik graag een aantal vragen stellen. Voor een groot deel zal dat soms een herhaling zijn van vragen die door collega's al zijn gesteld.

Eerst iets over die duidelijke grenzen. Ik vind het goed dat er geen nullimieten maar grenzen zijn gesteld, omdat je altijd restwaarden kunt hebben. Als iemand drie weken geleden een blowtje heeft gerookt, kan het niet zo zijn dat die persoon daar gestraft voor kan worden als hij nu in zijn auto of op zijn brommertje stapt, wat bij veel jongeren boven de 18 jaar het geval kan zijn. Hoe betrouwbaar zijn die testen nu precies, met name waar het gaat om het combinatiegebruik van drugs en alcohol, waar straks de nullimiet voor gaat gelden? Kan het dan zo zijn dat wanneer je vorige week cannabis hebt gebruikt, waarbij de THC-waarde doorwerkt in je bloed, en je daarna, je van geen kwaad bewust, in de auto stapt en dan alcohol drinkt, je vervolgens gepakt wordt door de politie omdat je speekseltest aangeeft dat er nog restwaarden in zitten? Hoe betrouwbaar zijn die testen? Hoe zit het met de doorwerking van de test? Dat is juist een argument dat de indiener van de wet aangegeven heeft in de memorie van toelichting om grenswaarden te hanteren bij enkelvoudig drugsgebruik. Ook de collega's Berndsen en Van Nispen hebben hiernaar gevraagd.

Duidelijke grenzen ontbreken helaas als het gaat over medicijngebruik als ook GHB-gebruik. Wat betreft GHB is dat omdat er geen goede speekseltesten zijn. Ik hoop dan ook dat met het in werking treden van deze wet de markt getriggerd wordt om zo snel mogelijk te komen tot goede testen voor deze drugs.

Het kabinet zegt dat het echt geen noodzaak ziet om tot nadere regels betreffende medicijnen te komen, terwijl ik van zorgverleners hoor dat ze zich met name zorgen maken over de categorie 50-plus, die vaak meer medicijnen gebruikt en bekendheid heeft met een hoger alcoholgebruik. Dat kan vaak ook een zeer gevaarlijke combinatie zijn. Ik vraag de minister dan ook om specifiek op deze groep in te gaan. Drugs is een groot probleem, vaak onder jongeren, maar laten we niet onderschatten wat het risico is bij de wat oudere verkeersdeelnemers bij wie het alcoholgebruik en het medicijngebruik vaak wat hoger zijn.

Over de handhaving zijn al verschillende vragen gesteld, met name over de kosten en de capaciteit. Het neemt ongeveer tien minuten in beslag om speeksel te testen. Zijn de fuiken die we nu kennen bij alcoholcontrole voldoende toegerust om ook dat op een goede manier te organiseren? Het zijn in ieder geval ook zorgen vanuit de politie die ons bereiken. Niet dat zij er niet voor zou zijn, want dat is zij zeker, maar wel zijn er bij de politie vragen over de implementatie van dit wetsvoorstel. Er worden zeker wel een aantal alinea's aan gewijd in de memorie van toelichting, maar ik zou het toch prettig vinden als de ministers daar in hun beantwoording nog nader op in zouden kunnen gaan.

Mijn laatste punt betreft de bewustwording en de voorlichting. Het gebruik van drugs is al strafbaar. Dat is geen verrassing, maar veel jongeren zijn zich er nog onvoldoende van bewust wat drugs in combinatie met het verkeer doet. Het is een feit dat drugsgebruik lange naweeën heeft en dat de afbraak van drugs meer tijd kost dan de afbraak van alcohol. Zeker als dit wetsvoorstel wordt aangenomen en er sprake is van een nullimiet bij het gebruik van drugs in combinatie met alcohol, denk ik dat we nog behoorlijk wat moeten doen aan voorlichting en bewustwording bij jongeren. Het zou toch vervelend zijn als we straks een hausse aan jongeren van 18 tot 25 jaar hebben die voor de rechter moeten verschijnen en die geen verklaring omtrent het

gedrag meer kunnen krijgen. Daarmee zouden we onze eigen problematiek creëren. Strafbaar is strafbaar, maar het gaat er vervolgens ook om dat mensen weten wat ze wel en niet mogen. Ik denk dat dat ontzettend belangrijk is, wil je deze wet tot een succes maken, niet alleen als symbool maar ook met betrekking tot de aanpak, handhaving en werkingsfeer.

Mevrouw Visser (VVD):

Voorzitter. Het is een bijzonder moment. De heer De Rouwe begon zijn bijdrage al met de opmerking dat dat dit een van zijn grote wensen was toen hij nog beginnend Kamerlid was. Als we kijken naar de historie, moeten we terug naar een van de voorgangers van de heer De Rouwe: de heer Camiel Eurlings. Hij heeft in 2000 in dit huis een motie hierover ingediend. Inmiddels leven we in 2014, dus u ziet hoelang we over dit wetsvoorstel hebben gedaan. Daarom zijn we erg blij dat het nu eindelijk voorligt. De discussie over drugs in het verkeer en de aanpak daarvan wordt namelijk een beetje een kip-of-eidiscussie.

Gelukkig zijn we in die veertien jaar ook wel wat verder gekomen als het gaat om nieuwe inzichten over het gebruik van drugs in het verkeer: wat tast de verkeersveiligheid aan? Maar ook de techniek heeft zich verder ontwikkeld als het gaat om speekseltesten en de vraag wat er wel of niet kan worden aangetoond. Het is nu dus ook het moment om deze stap te zetten. Ik zal eerlijk toegeven dat nog niet alles perfect is aan deze wet. Ook bij de uitvoering zullen we tegen een aantal zaken aanlopen. Maar ik heb er wel vertrouwen in dat de markt op basis van deze duidelijkheid, nu men weet dat dit strafbaar zal worden gesteld en op welke wijze dat wordt gedaan, zelf verantwoordelijkheid zal nemen, net zoals bij alcohol, en dat de markt ervoor zal zorgen dat er speekseltesten worden ontwikkeld die een en ander kunnen aantonen. Zo kunnen we straks, naast alcoholfuiken, ook direct drugsfuiken realiseren. Mevrouw Kuiken gaf al aan dat dat nu niet mogelijk zou zijn, omdat zowel de speekseltest als de bloedtest nog steeds noodzakelijk is om daadwerkelijk te kunnen aantonen dat iemand drugs heeft gebruikt en dat de test niet verkeerd uitslaat door een of ander medicijn of door iets anders.

Wat ons betreft is dit een hele stap in de goede richting. Het is ook een goede stap om onze politieagenten op straat concrete handvatten te geven, maar het betekent wel dat deze wetgeving staat en valt met de uitvoering. Hierover hebben we nog wel een aantal vragen en suggesties die nog moeten worden uitgewerkt.

Het is belangrijk dat deze wet wordt doorgevoerd. Naar aanleiding van de hele discussie rondom nullimieten of geen nullimieten zijn we blij met de recente nota van wijziging. Daarin wordt duidelijk gesteld dat hiermee degenen die daadwerkelijk de verkeersveiligheid in gevaar brengen, kunnen worden aangepakt. De Wegenverkeerswet is uiteindelijk ook bedoeld om ervoor te zorgen dat de verkeersveiligheid wordt geborgd. Je dient wet- en regelgeving op te stellen die daaraan tegemoetkomt. Wij steunen dit voorstel dan ook.

Ik heb nog wel een aantal vragen over de uitvoering. Die vragen zijn gericht op een aantal punten die ook door mijn collega's net aan de orde zijn gesteld. Het gaat erom dat adequate handhaving mogelijk is. Dan gaat het over een

gepercipieerde pakkans, maar ook over de vraag: wat is de zekerheid, de snelheid en de zwaarte van de bestraffing? Ik zou graag van de minister van V en J op ieder van deze punten willen weten hoe hij het heeft geborgd in de uitvoering. Op welke wijze zal de gepercipieerde pakkans vergroot worden, maar zal ook de zekerheid, de snelheid en de zwaarte van de bestraffing in acht worden genomen? Stel dat je straks zo'n fuik inrijdt, terwijl je net in een discotheek een jointje hebt gerookt en een biertje hebt gedronken. Als je zo'n fuik bent ingereden, duurt het twintig minuten voordat er een speekseltest is afgenomen. Vervolgens duurt het nog twee weken voordat je op basis van een bloedtest duidelijkheid hebt.

Net zoals met alcohol en het lik-op-stukbeleid ter zake willen wij dat ook met het gebruik van drugs in het verkeer. Je moet er toch niet aan denken dat iemand bij zichzelf denkt: ik mocht nu doorrijden, dus ik kan gewoon doorgaan met mijn gedrag. Daar is het niet voor bedoeld. Op welke manier maakt de minister het lik-op-stukbeleid, ondanks alle technische mankementen, maar mogelijk met een speekseltest, mogelijk? Bij alcohol doen wij het wel, dus het is ook in het kader van rechtsgelijkheid belangrijk dat dit beleid ook bij het gebruik van drugs in het verkeer wordt toegepast. Zijn er mogelijkheden om mensen die daadwerkelijk drugs in het verkeer hebben gebruikt — dat blijkt uit een speekseltest en bloedafname, en daarna de bloedtest — daadwerkelijk te weren in het verkeer? Ik denk daarbij niet alleen aan een rijverbod voor 24 uur. Ik verwijs wat dat betreft ook naar de ervaringen die in België zijn opgedaan. Nadat uit een speekseltest is gebleken dat iemand positief is, moet deze persoon zich daar om de 24 uur melden op het politiebureau om opnieuw speeksel af te geven, zodat kan worden geconstateerd of de persoon nog steeds onder invloed is. Wij zijn zeer benieuwd naar de reactie van de minister in dezen.

Een ander punt is de zwaarte van de bestraffing. In de memorie van toelichting staat dat dit nog moet worden uitgewerkt. De maximale straf is nu drie maanden. In de stukken staat echter niet, of ik heb eroverheen gelezen, welke straf er staat op gecombineerd gebruik. Ik mag er toch van uitgaan dat daarvoor een zwaardere straf geldt dan de drie maanden die tot op heden gelden? Ik gaf zojuist per interruptie al aan dat er wat dit betreft sprake is van een risicoverhoging van 20 tot 200 keer. Het betekent dus nogal wat.

Dan de heel belangrijke recidiveregeling. Daar heb ik zojuist een amendement over ingediend. Het is belangrijk dat drugs onder de recidiveregeling komen te vallen. Dat juichen wij toe. Ik kan echter niet uitleggen dat je de eerste keer een punt krijgt als je meer dan 0,5 promille in je bloed hebt, als gevolg van alcohol, maar dat je de tweede keer pas een punt krijgt bij 1,3 promille, want dan heb je het echt over twaalf tot dertien glazen alcohol. Volgens de wetenschappers heb je dan een zware alcoholvergiftiging, met gedeeltelijk geheugenverlies en black-outs. We pakken iemands rijbewijs vanwege het gebruik van alcohol in het verkeer dus pas af als iemand voor de tweede keer wordt gepakt en als dan sprake is van 1,3 promille. De VVD vindt dat onacceptabel. Wij vinden dat dit percentage naar beneden moet. De SWOV spreekt over 0,8 promille als mogelijkheid. Dat is de reden waarom wij dit amendement hebben ingediend.

Met deze twee wetsvoorstellen is het mogelijk om mensen aan te pakken die gevaar op de weg veroorzaken. We vragen echter niet alleen aandacht voor het gebruik van drugs in het verkeer, maar ook voor het gebruik van alcohol in het verkeer. Ik sprak zojuist over de recidiveregeling. Het kwam zojuist ook al aan de orde naar aanleiding van het alcoholslotprogramma. Kijk je naar internationaal vergelijkend onderzoek, dan kun je constateren dat onze strafmaat voor het gebruik van alcohol in het verkeer al vrij laag is. Kijk je vervolgens naar de richtlijnen van het OM en de magistratuur, dan kun je een lijn naar beneden constateren. We hebben een scheiding der machten. Dat mag, maar dit zorgt ervoor dat de gedragsmaatregelen die het CBR doorvoert, geen punitieve maatregelen dus, inmiddels als zwaarder worden ervaren door mensen dan de strafrechtmaatregelen. Dat is de omgekeerde wereld. Het CBR legt maatregelen op, zodat mensen hun gedrag in het verkeer aanpassen en de verkeersveiligheid wordt vergroot. Het gaat niet aan dat mensen die gedragsmaatregelen zwaarder vinden dan het strafrecht. Het strafrecht moet juist straffen, maar dat wordt niet meer als straf ervaren. Gelet op de maatregelen die nu worden genomen, vragen wij de minister het totaal nog eens te bezien en te kijken of er moet worden gekomen tot een aanpassing, zodat de strafrechter echt straft en zodat die straf ook wordt ervaren als een straf. Dat betekent niet dat wij de gedragsmaatregel terzijde willen schuiven, want die moet worden gehandhaafd. Het strafrecht moet even iets omhoog komen.

De heer De Rouwe (CDA):

Ik wilde een vraag stellen maar die werd aan het eind al bijna beantwoord. Een aantal mensen vindt de gedragsmaatregel van het alcoholslot heel vervelend. Ik denk dan: gelukkig maar. Dat staat echter niet in verhouding tot de straf die mensen krijgen. Dan ben ik echt wel benieuwd aan welke straf de VVD denkt. Als ik de mails zie die wij allemaal krijgen, merk ik dat mensen dit een straf vinden die niet gelijk staat aan een aantal jaren cel. Zij ervaren dit als iets heel zwaars. Concreet is de vraag: als de VVD de onbalans die men constateert wil veranderen en wel de maatregel van het alcoholslot wil behouden, welke straf moet er dan tegenover staan om de onbalans te herstellen?

Mevrouw Visser (VVD):

Dat is de reden waarom wij vragen om daar toch nog onderzoek naar te gaan doen. Het alcoholslotprogramma is bedoeld als gedragsmaatregel, zodat men zijn gedrag gaat aanpassen. Het is geen strafrechtmaatregel. Het is wel heel vreemd als je die gedragsmaatregel zwaarder ervaart dan datgene wat de rechter uiteindelijk uitspreekt. Dan zeggen wij: daarin is een scheefgroei ontstaan. Dit betekent dat je je gedrag moet aanpassen. Dat doen wij via de gedragsmaatregelen, of dat nu het alcoholslotprogramma is of de LEMA of de EMA, de educatieve maatregelen. De afkortingen ben ik u even schuldig, voorzitter, maar degenen die er ervaring mee hebben, ook in dit huis, weten waarover ik het heb. Als men de maatregelen die bedoeld zijn om het gedrag te veranderen als zwaarder ervaart dan het strafrecht, is er volgens mij scheefgroei ontstaan. Daarmee gaat ook de maatschappelijke acceptatie van het strafrecht weg. Dat vinden wij een onwenselijke ontwikkeling. Dat is waar wij aandacht voor vragen. Wij vragen de minister om daar toch naar te kijken, omdat dit eigenlijk heel erg raar is. Het kan toch niet zo zijn dat men het CBR als een zwaardere straf ervaart dan de rechter?

De heer **De Rouwe** (CDA):

Dat is een herhaling van het betoog, maar de vraag was gewoon heel simpel: waar denkt de VVD dan aan en in welke richting? Het wordt inderdaad als buitengewoon vervelend ervaren door de kleine groep die alcohol en verkeer niet kan scheiden. Ik vind het toch een beetje ingewikkeld. Ik zou voor de duidelijkheid toch deze tweede vraag willen stellen: dit betekent toch niet dat de VVD zegt "het is inderdaad toch een beetje pittige maatregel, laten wij het alcoholslot maar een beetje versoepelen"? Dat zou echt tegen het zere been van velen zijn. Ik denk dan met name aan de slachtoffers.

Mevrouw **Visser** (VVD):

Het is niet of-of, maar en-en. Het alcoholslotprogramma is ervoor bedoeld dat je je realiseert wat je hebt gedaan en dat je op basis daarvan je gedrag gaat aanpassen, omdat je twee jaar lang iedere dag als je in de auto stapt, wordt geconfronteerd met wat je hebt gedaan. Dat moet je ook ervaren. Wij hebben hier in dit huis met elkaar bepaalde normen afgesproken in het Wetboek van Strafrecht. Als wij dan constateren dat de straffen die door de rechtbank worden opgelegd zo laag zijn, is de verhouding dus zoek. U kunt dat ook constateren als u de analyse daarop loslaat. Dat is de reden waarom u en ik de mails krijgen over het alcoholslotprogramma; men ervaart de gedragsmaatregel als veel zwaarder dan het strafrecht, terwijl het strafrecht bedoeld is om te straffen. Dat moet dus ook gevoelsmatig straffen. Maar mensen ervaren dat niet meer zo, omdat er een ontzettend grote disbalans, een gat, is ontstaan. Daarvoor vragen wij aandacht. Het is niet of-of, maar en-en: een gedragsmaatregel én toepassing van het strafrecht zoals het is bedoeld, namelijk ervoor zorgen dat iemand straf ervaart. Wat wij zien is dat het niet meer is uit te leggen dat iemand een ander aanrijdt en vervolgens met twee maanden onvoorwaardelijke celstraf wegblijft, maar wel een alcoholslotprogramma opgelegd krijgt. Dan zegt men: dat vind ik eigenlijk een veel zwaardere straf. U hebt die zaken ook gehoord en gezien in de media.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Ik heb een vraag over het andere punt, namelijk de verlaging van het promillage bij de recidiveregeling. Op zichzelf genomen vind ik dat een sympathiek amendement. Tegelijkertijd denk ik dat alle promillages, als het gaat om de alcoholwetgeving en het verbod om te rijden, redelijk zijn opgebouwd. Je hebt het alcoholslotprogramma tussen bepaalde promillages. Voor beginnende bestuurders gelden bepaalde promillages. Je komt bij de strafrechter bij een promillage van 1,6. Ik vind het dus een beetje lastig om één zo'n bouwsteentje er dan uit te pakken voor een recidiveregeling, terwijl je meer naar het geheel zou moeten kijken, naar de opbouw van al die promillages, als het gaat om het gebruik van alcohol in combinatie met deelname aan het verkeer.

Mevrouw **Visser** (VVD):

De recidiveregeling is een strafrechtelijke bepaling. De eerste keer krijg je wel een punt bij 0,5 of hoger, maar bij de tweede keer duurt het tot 1,3 voordat je een tweede punt krijgt. Ik kan dat echt niet uitleggen. De recidiveregeling is hiervoor bedoeld: je bent twee keer in de fout gegaan, dus

dan verspeel je gewoon je recht op je rijbewijs. Dan moet je ook de consequenties daarvan inzien.

Wat ons betreft staat dat nog los van een gedragsmaatregel die daarnaast kan volgen. Het kan echter niet zo zijn dat we op basis van de gedragsmaatregel nu zeggen dat we het strafrecht een tandje minder gaan doen. Zoals ik net ook al in het interruptiedebat met de heer De Rouwe aangaf, gaan we dan op een glijdende schaal naar beneden. Dat willen wij niet. Het strafrecht moet gewoon weer straffen en daarvoor geldt de recidiveregeling. De normen moeten duidelijk zijn. Als je twee keer de fout in gaat, ben je je rijbewijs gewoon kwijt. Ik heb erbij gepakt wat er volgens de statistieken gebeurt bij 1,3 promille. Dat gaat om verlammingen, bewustzijnsverlies en gedeeltelijk geheugenverlies. Dat heb je niet zomaar; je hebt dan niet een klein beetje op. Het is dus heel erg raar dat je pas je tweede punt krijgt bij 1,3 promille of hoger. Wij vragen of dat naar beneden kan en meer in verhouding gebracht kan worden.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Ik begrijp het doel, en daarom vind ik het ook sympathiek, maar mijn vraag betreft echt — daarom stel ik hem ook via mevrouw Visser aan de minister — de grenzen die zijn opgesteld om bepaalde maatregelen te kunnen opleggen. Dat geldt ook voor de recidiveregeling. Als je een rijbewijs inneemt of een alcoholslot oplegt, hangen daar bepaalde promillages aan vast. Ik sta ervoor open om ernaar te kijken of die omlaag moeten. Is dat echter in samenhang bekeken met de promillages die gelden voor andere strafmaten, of is er alleen maar gekeken naar de vraag of het om recidive gaat, en maakt dat dan nog wat uit? Deze vraag wil ik graag ook door de minister beantwoord krijgen, om de totaliteit van het voorstel van mevrouw Visser te kunnen overzien.

Mevrouw **Visser** (VVD):

Volgens mij is dat een vraag via mij aan de minister. Zo heb ik het althans begrepen. We hebben het amendement ingediend en wachten de reactie daarop af, om te kunnen beoordelen wat het in zijn totaliteit betekent. Wat ons betreft is in elk geval een belangrijk element dat die norm naar beneden gaat. Dat zal vast ook consequenties hebben voor een aantal andere elementen in het kader van de gedragsmaatregel, dus ik realiseer me dat er een bouwwerk is gemaakt. We stellen dat bouwwerk juist wat fundamenteeler ter discussie; vandaar ook dit amendement. Maar ik wacht ook graag even de reactie van de minister af. Vandaar dat ik het amendement nu heb ingediend.

Mevrouw **Helder** (PVV):

Ik heb de collega van de VVD horen zeggen: het strafrecht moet straffen. Dat is een prachtige tekst, die van de PVV had kunnen zijn. Ik ga er dus graag even over door, maar ik wil het wat concreter maken. In artikel 6 van de Wegenverkeerswet staat gewoon dat het voor eenieder verboden is om zich zodanig in het verkeer te gedragen dat daardoor iemand anders gedood wordt of zwaar lichamelijk letsel wordt toegebracht. Als het de dood tot gevolg heeft, is de straf die daarop volgt maximaal drie jaar. Bij zwaar lichamelijk letsel is die maximaal één jaar en zes maanden. Mag ik het betoog van de VVD-collega zo uitleggen dat ze die limiet wil verhogen?

Mevrouw Visser (VVD):

Daar wil de VVD naar kijken. Dat hebben we begin dit jaar ook in een debat bij het AO over boetes in het verkeer met elkaar gewisseld. Als je aan mensen vraagt wat zij als het zwaarst ervaren, gaat het om dit soort delicten. Dat is precies de reden om daar nog een keer naar te kijken. Daarom doe ik ook de oproep aan de minister om juist te kijken naar het totaal, dus niet alleen naar mijn zojuist ingediende amendement over de recidiveregeling en alcohol. Wat ons betreft trekken we het nog breder en betrekken we dit soort zaken erbij, om te bezien of we toch niet tot een herijking van dit soort zaken moeten komen.

Mevrouw Helder (PVV):

Dank voor dat duidelijke antwoord. Mag ik het dan nog verder concretiseren? Het is een als-danvraag, maar ik stel hem toch. Mag ik een motie of een amendement van de VVD-collega tegemoet zien die dat gaat regelen als de minister niet naar tevredenheid antwoordt? Daar zou ik namelijk heel benieuwd naar zijn.

Mevrouw Visser (VVD):

We wachten eerst de beantwoording van de minister af. Het blijft inderdaad een als-danvraag. In de tweede termijn zullen we daarop reageren.

De heer Van Nispen (SP):

Mevrouw Visser stelde in haar betoog de cumulatie van maatregelen aan de orde. Dat betreft dus de bestuursrechtelijke maatregel die het CBR oplegt en tegelijkertijd de strafrechtelijke maatregel van de strafrechter. Mevrouw Visser stelde dat daar een disbalans is ontstaan. Ik heb zelf ook nagedacht over de vraag hoe een persoon het ervaart, want dat is van belang om te kunnen beoordelen of het nog proportioneel is en voldoende samenhang heeft. In een antwoord op de heer De Rouwe stelde mevrouw Visser expliciet dat zij niet van plan is om aan die bestuursrechtelijke maatregel te komen. Dat alcoholslotprogramma moet dus zo blijven, met alle kosten van dien. Zij zei erbij dat de straf wat haar betreft wel als straf moet worden ervaren. Dan komt het dus neer op een strafverhoging, dan stapelt het dus op. Als de straf van de VVD zwaarder moet, dan komt daar ook nog eens dat alcoholslotprogramma bij. Dan wordt het dus alleen maar zwaarder. Of heb ik het verkeerd begrepen?

Mevrouw Visser (VVD):

De VVD is ook in het verleden al kritisch geweest over het alcoholslotprogramma. Dat wij hiermee alles wat met het alcoholslotprogramma te maken heeft zouden omarmen, wil ik dus niet zeggen. Wij hebben in het verleden kritische noten gekraakt en dan doen wij nog steeds. Het programma wordt geëvalueerd. Begin dit jaar zijn ons stukken toegestuurd. Wij zullen het programma in de gaten blijven houden. Daarnaast hebben wij de Educatieve Maatregel Alcohol en verkeer (EMA), de Lichte Educatieve Maatregel Alcohol en verkeer (LEMA) en de Educatieve Maatregel Gedrag en verkeer (EMG). Het zijn allemaal maatregelen gericht op het gedrag ter bevordering van de verkeersveiligheid. Dat is wat wij zeggen: die gedragsmaatregelen moeten er gewoon zijn. Ik vertrouw op de deskundigheid van alle betrokken partijen in het veld, inclusief het CBR, dat eens

in de zoveel tijd evalueert of dit nog de maatregelen moeten zijn of dat er zaken moeten worden aangepast. Dan voeren wij hier het debat, al dan niet in een algemeen overleg, al dan niet uitmondend in wet- en regelgeving. Dat is wat ik heb gezegd.

Wij hebben gedragsmaatregelen die bedoeld zijn om het gedrag te veranderen ten behoeve van de verkeersveiligheid. Daarnaast is er gedrag dat strafrechtelijk gewoon niet in de haak is. Ik doel op gedrag waarvan wij met elkaar in Nederland hebben gezegd: dit klopt niet, daar moet je voor worden gestraft. En daar zie ik een tendens naar beneden. Dat zorgt ervoor dat die gedragsmaatregelen als veel zwaarder worden ervaren. En dat kan niet de bedoeling zijn. Dat punt heb ik aan de orde willen stellen. Dat richt zich niet specifiek op het alcoholslotprogramma, maar veel meer op de verhouding tussen de gedragsmaatregelen en het strafrecht. Een gedragsmaatregel is gericht op de verkeersveiligheid en moet ervoor zorgen dat het gedrag wordt aangepast. Het strafrecht moet ervoor zorgen dat mensen het als een straf ervaren. Ik dreig hiermee in herhaling te vervallen.

Voorzitter. Ik kom op een aantal specifieke vragen bij dit wetsvoorstel. Ook in mijn eigen straat zie ik niet alleen Nederlandse kentekens, maar ook heel veel buitenlandse kentekens. Hoe gaat deze wetgeving ook gelden voor buitenlandse kentekens? Graag een reactie van de bewindslieden. Het gaat gewoon om mensen die hier overtredingen kunnen begaan.

Een aantal collega's heeft al gewezen op het implementatietraject. Vorige week heeft de SWOV een duidelijke analyse gemaakt van de risicogroepen. Het gaat met name om jonge mannen die net hun rijbewijs hebben gehaald. Hoe gaat de minister hiermee om? Zit het misschien ook in de rijopleidingen? Daarin leren wij vooral de vaardigheden: kun je een bochtje maken, kun je inparkeren? Maar het gaat natuurlijk ook om een bewustzijn van wat alcohol en drugs met je doen in het verkeer. Kan daar iets aan gedaan worden? Ik heb zelf ooit zo'n bril opgezet. Daarmee ervaar je wat er met je gebeurt als je een paar glazen alcohol op hebt. Er zijn ook simulatie-instrumenten. Juist omdat deze risicogroep bekend is, vraag ik beide bewindspersonen of hiermee iets gedaan kan worden.

In de vorige periode is de Kamer een brief gestuurd over het rijbewijshuis. Daarin werd een aantal maatregelen opgesomd op het punt van registratie van drugs, alcohol of medicijnen. Die registratie was nog niet op orde. Ook werden waarschuwingsbrieven bij recidive genoemd. Ik wil juist in het kader van een goede implementatie vragen wat daarvan nu gerealiseerd is.

Mevrouw Kuiken stelde net ook al een vraag over het gebruik van medicijnen. We hebben daar een vangnetbepaling voor. Die staat onder artikel 8. Mijn vraag is of die bepaling afdoende waarborg biedt tegen een eventueel gevaar voor de verkeersveiligheid of dat we inmiddels ook moeten denken aan aanvullende maatregelen in dezen. Hetzelfde geldt voor GHB. Ook die vraag is eerder gesteld. GHB kan niet opgespoord worden met speekseltesten. Hoe kunnen we het wel gaan detecteren?

Volgens mij heb ik hiermee het merendeel van mijn vragen gesteld. Voordat ik afrond nog een laatste vraag, die wellicht

buiten de orde van de auto's en de bromfietsen valt, namelijk in hoeverre dit soort regelgeving ook geldt voor de luchtvaart en de scheepvaart. Het gaat dan weliswaar niet om voertuigen, maar om andere soorten vaartuigen dan wel vliegtuigen, waarvoor verkeersveiligheid eveneens een belangrijk element is.

De heer **Bisschop** (SGP):

Voorzitter. Ik dank u zeer voor de gelegenheid het woord te mogen voeren namens collega Van der Staaij. De trage gang van het wetsvoorstel betreffende het rijden onder invloed van drugs stemt de SGP niet vrolijk. Die trage gang suggereert dat het geen urgent thema is. De collega's hebben al een historisch overzicht gegeven. Is het nu veertien jaar geleden dat we hier een start mee maakten, of is het zeven jaar geleden dat er echt vaart achter gezet werd? In elk geval stond het anderhalf jaar geleden voor het laatst op de plenaire agenda.

Ik ben het met eenieder eens die zich uitgesproken heeft voor het zetten van een aantal snelle, duidelijke en heldere stappen, zodat deze maatregelen geëffectueerd kunnen worden. Juist vanuit onze visie dat het leven van ieder mens, geboren en ongeboren, onderweg en thuis bescherming verdient, is een dergelijke wet absoluut noodzakelijk. Mensenlevens mogen niet onnodig in de waagschaal gesteld worden. De cijfers wijzen bijvoorbeeld uit dat in 2013 80 doden in het verkeer zijn gevallen als gevolg van het gebruik van drugs en 150 als gevolg van het gebruik van alcohol. Welke straf daar dan ook aan verbonden wordt en in welke vorm die ook ten uitvoer wordt gelegd, de nabestaanden van die slachtoffers hebben levenslang. Dat moeten we ons realiseren als we tot heldere en duidelijke wetgeving willen komen op dit dossier.

Ik ga eerst in op het wetsvoorstel inzake het rijden onder invloed van drugs. Naar ons oordeel is dat wetsvoorstel een welkome stap voorwaarts. Het stelt grenswaarden aan de verschillende stoffen. Ook biedt dit wetsvoorstel een goede basis voor verplichte medewerking aan een drugstest in plaats van het verzoek dat nu gedaan moet worden. De SGP vindt het terecht dat het testen op drugs niet afhankelijk kan zijn van de vrijwillige samenwerking tussen politie en de staande gehouden bestuurder. Er zijn echter wel duidelijke normen nodig. De regering stelt in eerste instantie dat het niet gewenst is om verschillende normen te stellen voor alcohol en voor drugs in het verkeer. Die stelling gaat uit van de gedachte dat het om vergelijkbare soorten middelen gaat. De SGP vindt dat ook uit de wettelijke manier van omgaan met beide middelen al geconcludeerd kan worden dat we het over heel verschillende zaken hebben, ook al zijn er inderdaad zeker overeenkomsten.

Bij alcohol, hoe je daar verder ook over denkt, gaat het wel om een legaal middel. Bij drugs gaat het om een illegaal middel. Bij het bekijken van de gevolgen is het dus belangrijk om de verkeersveiligheid als een belangrijke component in de discussie mee te nemen. Het is echter absoluut niet de enige relevante factor. De SGP is blij dat de minister onder invloed van ons amendement hier een goede stap in de juiste richting heeft gezet. Naast de grenswaarden voor afzonderlijke stoffen, wordt nu bij de combinatie van drugs en alcohol en bij de combinatie van verschillende drugs feitelijk een nullimiet ingevoerd. Daar-

mee is de regering voor een belangrijk deel tegemoetgekomen aan onze eerdere kritiek op het voorstel, waarvoor dank.

Het kan echter nog net even iets beter, de puntjes kunnen nog op de i. We blijven namelijk nog wel zitten met het punt dat het beleid niet geheel consistent is. De regering stelt eigenlijk: een joint roken is strafbaar, maar als je joint eenmaal opgerookt hebt dan is er geen sprake meer van een strafbare handeling. Dat is krom. Drugs gebruiken mag dus niet, maar drugs gebruikt hebben wordt geen strobreed in de weg gelegd. Wil de regering deze vreemde constructie gewoon laten bestaan of wil zij nog een stap verder zetten in de strijd tegen drugsgebruik?

Wanneer wij voor drugs geen nulnorm vaststellen dan gaat ongemerkt de gedachte postvatten dat het helemaal niet zo erg is om een klein beetje drugs te gebruiken, ook niet in het verkeer. Dat levert in campagnes een dubbele boodschap op. Drugs gebruiken in het verkeer: liever niet, maar het mag wel, behalve als je ze mixt of combineert. Duidelijkheid is hier geboden. Daarom heeft collega Van der Staaij samen met de collega's Helder en De Rouwe een amendement ingediend dat uitgaat van de nulnorm voor alle drugsgebruik in het verkeer. Een heldere, eenduidig en voor iedereen te snappen norm: drugs en verkeer gaan niet samen op weg. Daar komt nog bij dat het bij alcohol om een eenduidige norm gaat. Bij drugs gaat het om zulke verschillende stoffen dat ook de normen heel verschillend worden bij de gekozen systematiek van gedragsnormen. Dat zorgt ervoor dat bij voorbaat de normen niet gemakkelijk kenbaar zijn. De SGP kiest daarom voor die duidelijke boodschap: drugs en verkeer gaan niet samen.

De combinatie van alcohol en drugs zorgt voor een groter risico voor de verkeersveiligheid. Combinatiegebruik blijkt vooral onder jonge mannen voor te komen. Van belang zijn dus inderdaad de normen voor het combinatiegebruik. In het aangepaste voorstel geldt echter concreet voor combinaties van stoffen feitelijk een nulnorm, maar voor de afzonderlijke stoffen niet. Dat klinkt ons toch echt niet logisch in de oren. Helderheid en duidelijk hierin. Nu hebben wij de gelegenheid om een duidelijk normatief kader neer te zetten. Wij pleiten ervoor om daarin inderdaad de nullimiet te hanteren. Wij zien daarom ook graag dat de regering ons amendement op stuk nr. 8 in zijn geheel overneemt.

Bij alcohol hebben jongeren te maken met een lagere norm, namelijk 0,2 promille, in verband met de geringere rijvaardigheid. Bij drugs kiest de regering niet voor een dergelijk onderscheid tussen onervaren en ervaren bestuurders. Jongeren kunnen bij dezelfde gedragseffecten wel aangepakt worden als zij alcohol ophebben en niet als zij drugs hebben gebruikt. Sterker nog, de regering geeft zelf aan — ik citeer — dat het "niet gerechtvaardigd is de grenswaarden voor drugsgebruik voor beginnende bestuurders op een lager niveau te stellen dan voor ervaren bestuurders." Als je die zin tot je laat doordringen, geldt het dus niet voor alcoholgebruik en wel voor drugsgebruik. Op zijn minst zijn hier toch meer argumenten voor nodig. Ik nodig de minister dan ook graag uit om daarop in te gaan. Beter nog is als de minister zegt dat die zin niet helemaal duidelijk is, dat die wordt geschrapt en dat er wordt gegaan naar een heldere, eenduidige norm. Ik nodig de minister daartoe van harte uit.

De SGP vindt een dergelijke vaagheid ongewenst, en een versterking van de boodschap met de dubbele bodem bij drugsgebruik. Van een illegaal middel is meer toegestaan dan van een legaal middel. Van drugs wordt meer geaccepteerd dan van alcohol, waarvoor feitelijk de nullimiet wordt gehanteerd. Graag zien wij dan ook voor deze groep, de jongeren, de norm wordt teruggebracht tot een nullimiet. Dat is in het eerder genoemde amendement overigens automatisch het geval. De collega's De Rouwe en Van der Staaij hebben ook op dit specifieke punt een amendement ingediend, onder stuk nr. 12.

Graag horen wij nog de opvatting van de regering over wat er concreet gedaan gaat worden om agenten te trainen om beter te kunnen inschatten op basis van uiterlijke kenmerken of er sprake is van drugsgebruik. Dat is temeer van belang nu handhaving van dit aspect nog geen onderdeel uitmaakt van de landelijke prioriteiten van de politie.

Dan nog even aandacht voor het tweede voorstel, de recidivereregeling. De SGP is pro life. Daarop willen wij aangesproken worden en dat willen wij uitdragen. Daarom zijn wij blij met alle stappen van de minister om de verkeersveiligheid te bevorderen. Drugs- en alcoholgebruik gaan niet samen met deelname aan het verkeer; ik heb dat een- en andermaal onderstreept. De SGP juicht toe dat op onderdelen de reikwijdte van de recidivereregeling wordt uitgebreid. De Kamer had hiernaar al vaker gevraagd. Inhoudelijk steunen wij dit wetsvoorstel. Wij krijgen graag een nadere duiding van wat dit betekent voor de werklust van het Openbaar Ministerie. Worden op dit punt geen problemen voorzien?

De SGP blijft zich graag inzetten voor verbetering van de verkeersveiligheid, of het nu gaat om alcohol of drugs in het verkeer. Het gaat ons om consequent optreden, om heldere en duidelijke normen en daadwerkelijke handhaving van die normen. Dat is de beste bijdrage die we vanuit deze wetgeving aan de vergroting van de verkeersveiligheid kunnen leveren. Het verkleint de risico's en kan op die manier direct en indirect bijdragen aan de bescherming van mensenlevens. Laten we wel zijn: dat is toch het kostbaarste wat een mens bezit?

De voorzitter:

Mooie en stichtelijke woorden om mee te eindigen.

De vergadering wordt van 20.39 uur tot 20.55 uur geschorst.

De voorzitter:

Het woord is aan de minister van Veiligheid en Justitie.

Minister Opstelten:

Voorzitter. Ik dank de geachte afgevaardigden zeer voor hun bijdragen tijdens de behandeling van het wetsvoorstel. Er is veel over de geschiedenis gesproken. Dat zal ik nu niet meer doen, maar dank ervoor dat u dat nog een keer hebt willen zeggen. Dat geeft het belang aan. Er is ook gesproken over de puntjes op de i, de bijstelling die in het debat heeft plaatsgevonden. Ik ben u dankbaar daarvoor. Voor mijn collega en mij is de aanpak van drugs in het verkeer een onderwerp dat terecht scherp de aandacht krijgt. Het gaat tenslotte over de verkeersveiligheid. Laat er geen enkel

misverstand over bestaan: elk slachtoffer is er een te veel. Dat is duidelijk. Ik ben dan ook blij dat wij vandaag dit wetsvoorstel bespreken.

Ik constateer dat er over de uitgangspunten een grote mate van overeenstemming is. Hier en daar zijn er nog verschillen van inzicht over de wijze waarop en over de normgeving. De drie amendementen komen duidelijk aan de orde. Mijn collega en ik zullen ze natuurlijk graag behandelen. Met het wetsvoorstel kunnen politie en justitie een overtreding van het drugsverbod uit artikel 8 van de Wegenverkeerswet 1994 effectiever en ook efficiënter aanpakken. Uit de stukken bij het wetsvoorstel en ook vandaag blijkt dat in ieder geval een meerderheid zich in grote lijnen kan scharen achter het doel van het wetsvoorstel. Dat verheugt ons. Met ons bent u voorstander van een harde aanpak van het rijden onder invloed van drugs. Net zoals alcohol en het verkeer niet samengaan, gaan drugs en het verkeer niet hand in hand. Het wetsvoorstel gaat dan ook van dat vertrekpunt uit.

Wat een aantal woordvoerders — ik noem de heer De Rouwe, mevrouw Helder en de heer Bisschop — nog verdeeld houdt, is de vraag of de in het wetsvoorstel voorgestelde grenswaarden uit een oogpunt van verkeersveiligheid hard genoeg en proportioneel zijn. Ik heb dat ook begrepen uit de amendementen. Ik hoop degenen die daar nog twijfels over hebben alsnog te kunnen overtuigen.

Door de nota van wijziging die mijn collega en ik begin februari naar de Tweede Kamer hebben gestuurd, maakt het wetsvoorstel onderscheid tussen de aanpak van enkelvoudig, meervoudig en gecombineerd drugsgebruik. Voor enkelvoudig gebruik van drugs zullen de zogeheten gedragsgerelateerde grenswaarden gelden en voor het gebruik van meer dan één drug nullimieten. Nullimieten zullen ook van toepassing zijn op het gecombineerde gebruik van drugs en alcohol. Bij nullimieten gaat het om de laagst meetbare waarde van de stof. Ik dank de leden die nu al hun steun voor deze nota van wijziging hebben uitgesproken. Indien het drugsgebruik van een bestuurder boven de voor die drug vastgestelde grens uitkomt, is overeenkomstig de systematiek die ook voor alcoholgebruik in het verkeer geldt, het bewijs geleverd dat hij het drugsverbod uit het nieuwe artikel 8 vijfde lid van de Wegenverkeerswet 1994 heeft overtreden en is hij strafbaar.

Bij het maken van de keuze voor nullimieten bij gecombineerd gebruik en voor gedragsgerelateerde grenswaarden in het geval van enkelvoudig gebruik hebben wij ons laten leiden door het risico voor de verkeersveiligheid. Bij gecombineerd gebruik is dat risico veel groter dan bij enkelvoudig gebruik. Dat blijkt uit het door een aantal van u genoemde rapport van de SWOV uit 2013. Wij hebben ook in de stukken geschreven dat bestuurders van een voertuig die met een combinatie van alcohol of drugs, of van diverse drugs, aan het verkeer deelnemen, een veel groter gevaar vormen voor de verkeersveiligheid dan bestuurders die met één drug of alleen met alcohol op achter het stuur zitten. Bij gecombineerd drugsgebruik is het ongevalrisico vergelijkbaar met het ongevalrisico bij een bloedalcoholgehalte van ongeveer 0,8 promille tot 1,2 promille. Bij een combinatie van drugs en alcohol is het ongevalrisico vergelijkbaar met het risico bij een bloedalcoholgehalte van meer dan 1,2 promille. Deze percentages liggen ver boven de grens die geldt voor enkelvoudig gebruik van alcohol in het verkeer. Zij stijgen ook flink uit

boven de grens die van toepassing zal zijn bij het gebruik van één drug.

Daarom hebben de onderzoekers voorgesteld om voor gecombineerd gebruik van drugs, en van drugs gecombineerd met alcohol, de wettelijke grens waarboven een bestuurder van een voertuig strafbaar is, lager te stellen dan bij enkelvoudig gebruik. Bij meervoudig gebruik van die stoffen zou volgens hen dienen te worden uitgegaan van nullimieten. Bij enkelvoudig gebruik van een drug zou dienen te worden uitgegaan van een gedragsgerelateerde grenswaarde. Omdat wij die systematiek ook vanuit het oogpunt van verkeersveiligheid proportioneel vinden, hebben wij die overgenomen en in het wetsvoorstel neergelegd. Op grond van die systematiek is een bestuurder van een voertuig alleen strafbaar indien hij door zijn drugsgebruik een gevaar voor andere verkeersdeelnemers kan vormen. Bij enkelvoudig gebruik is dat het geval indien de gebruikte hoeveelheid van de drugs uitstijgt boven de daarvoor gestelde gedragsgerelateerde grenswaarde. Indien hij meer drugs, of één of meer drugs in combinatie met alcohol heeft gebruikt, is de verkeersveiligheid altijd in het geding. Daarom is hij in die situatie altijd strafbaar.

De in dit wetsvoorstel voorgestelde instrumenten om tegen drugs- en alcoholgebruik op te treden, vormen tezamen met de instrumenten die de Wegenverkeerswet 1994 al kent voor de aanpak van alcohol- en geneesmiddelengebruik in het verkeer, een toereikend en afgewogen pakket om dit gebruik van middelen in het verkeer te voorkomen en te bestrijden.

Mevrouw Helder en de heer Bisschop hebben gevraagd waarom er geen nullimieten gaan gelden voor ieder drugsgebruik in het verkeer. Ik heb dat natuurlijk eigenlijk al impliciet gezegd. Mevrouw Helder en de heer Bisschop stellen voor om voor ieder gebruik van drugs in het verkeer nullimieten te hanteren. Het mag duidelijk zijn dat wij het belang van een harde aanpak onderschrijven. Ik wil overigens de heer De Rouwe en de heer Bisschop danken voor het compliment aan mij en aan de minister van IenM voor de stap die wij hebben gezet. Die stap is dus goed herkend. Wij onderschrijven en ondersteunen dus het belang van een harde aanpak van het gebruik van drugs in het verkeer.

Toch bestaat er voor een totaal verbod op enkelvoudig druggebruik geen legitieme noodzaak en reden. Er is ook geen noodzaak daarvoor op grond van de verkeersveiligheid. Mevrouw Helder en de heer Bisschop vinden dat die noodzaak er wel is, wat ik overigens respecteer. Niet ieder gebruik van drugs heeft een negatief effect op het gedrag van de gebruiker. Dat blijkt niet alleen uit het onderzoek van de SWOV dat ik zojuist al noemde, maar ook uit het Europese DRUID-onderzoek uit 2011 en uit het advies over de grenswaarden voor drugs, van 31 maart 2010, dat ten behoeve van de onderbouwing van de systematiek van dit wetsvoorstel tot stand is gekomen. Daarom is nu, op grond van het huidige artikel 8 van de Wegenverkeerswet 1994, niet ieder drugsgebruik strafbaar, wat overigens ook al gold voor de voorloper van de wet, uit 1935. Alleen als er een relatie bestaat tussen het effect van het drugsgebruik van de bestuurder op de verkeersveiligheid, is de bestuurder strafbaar.

Om dezelfde reden geldt deze systematiek ook voor het gebruik van alcohol en geneesmiddelen. Ook ten aanzien van deze stoffen geldt dat op grond van artikel 8 van de

Wegenverkeerswet 1994 niet ieder gebruik strafbaar is. Nullimieten bij enkelvoudig gebruik hoeven, anders dan de indieners van het amendement zeiden, de verkeersveiligheid niet ten goede te komen. Anders dan voor gecombineerd gebruik geldt, is een totaalverbod in geval van enkelvoudig drugsgebruik met name voor twee groepen disproportioneel. De eerste groep bestuurders waarop ik doel, zijn de mensen die bijvoorbeeld na vele uren nog sporen van afbraakproducten van THC, na gebruik van cannabis of cocaïne in hun bloed hebben. De tweede groep bestuurders waarop ik doel, zijn de mensen die zelf geen cannabis hebben gebruikt, maar alleen langdurig aan cannabisrook zijn blootgesteld. Deze twee groepen zullen bij een totaalverbod van ieder gebruik van drugs strafbaar zijn indien zij aan het verkeer deelnemen, terwijl zij niet onder zodanige invloed van die stoffen zijn dat zij een gevaar voor andere weggebruikers vormen. Dat is de reden dat naar onze inzichten een totaalverbod des te schrijnender is, indien de cannabisgebruiker iemand is die ook medicinale cannabis gebruikt. Er kan dan een ontzegging van de rijbevoegdheid komen, waardoor betrokkene in zijn mobiliteit wordt beperkt, terwijl de veroordeling een feit betreft waardoor hij de veiligheid van het verkeer helemaal niet in gevaar heeft gebracht.

Ik kom straks nog terug op het amendement, maar dit zijn alvast enkele argumenten die ik wil geven, waarbij het SWOV-advies voor ons leidend is geweest. We hebben destijds natuurlijk kennisgenomen van het amendement van de heer Van der Staaij c.s. De balans is daarin maatgevend.

De heer Bisschop (SGP):

Dank voor deze reactie. Ik denk dat die reactie op onderdelen nog wel te becommentariëren valt, maar ik wil inzoomen op het medicinale gebruik. Dat wordt als argument gebruikt om de nullimiet niet te hanteren. Is de minister het met mij eens dat dat eigenlijk een zwaktebod is? Dat kun je namelijk heel eenvoudig ondervangen door het vragen van een medische verklaring. Is de minister dat met mij eens?

Minister Opstelten:

Ik kom daar nog op. Nu zeg ik alvast dat, als je de verkeersveiligheid als hoofddoelstelling neemt, een verklaring niet voldoende is. Ook daarvoor geldt artikel 8 van de Wegenverkeerswet 1994. Het gaat om de relatie met het gedrag van de bestuurder in het wegverkeer.

De heer Bisschop (SGP):

Dank. Ik kan mij deze gedachtegang van de minister voorstellen. De consequentie daarvan is dat iemand die om medische redenen cannabis gebruikt, dezelfde discipline zou moeten hebben om niet aan het verkeer deel te nemen. Dat kan te rigoureuus zijn en dan zou je een uitzonderingsbepaling kunnen maken: die mensen kunnen op basis van een medische verklaring, binnen de SWOV-marges, worden toegelaten. Op die manier kun je dat volgens mij heel efficiënt afdekken. Is de minister dat met mij eens?

Minister Opstelten:

Nee, dat ben ik niet met u eens, want dat spoort niet met de door u gewenste duidelijkheid.

De heer **Bisschop** (SGP):

Ik onderschrijf de denklijn van de minister. Consequent doorredenerend zou je moeten zeggen dat uit de nullijn volgt dat niemand die drugs heeft gebruikt, aan het verkeer deelneemt. Punt. Dat is helder en duidelijk. De enige situatie waarvoor je een uitzondering zou kunnen maken, is voor mensen die om medische redenen drugs moeten gebruiken. Je zou dus, binnen bepaalde grenzen, waarvan de minister zegt dat het geen gedragsbeïnvloedend niveau is, en zonder boven een bepaalde limiet te komen, voor deze mensen een regeling kunnen treffen om ervoor te zorgen dat zij niet al te zeer in hun mobiliteit worden getroffen. Is de minister dat met mij eens?

Minister **Opstelten**:

Je kunt in de wet en in de AMvB natuurlijk alles regelen, maar dat is niet de keuze die wij hebben gemaakt. Ik heb aangegeven waarom.

Mevrouw **Helder** (PVV):

De minister noemde als argument om de nullimiet niet over te nemen, dat wiet ook medicinaal gebruikt wordt. Collega Bisschop heeft hier net al vragen over gesteld. Een ander argument dat de minister noemde, was dat het onredelijk zou zijn, omdat mensen na een aantal dagen of uren nog afbraakproducten in hun bloed hebben. Ook voor eventuele meerokers zou het onredelijk zijn. Het gaat bij dit onderwerp toch echter niet om onredelijkheid jegens deze mensen, maar om onredelijkheid jegens de slachtoffers die vallen? De verkeersveiligheid staat toch voorop? "Elk slachtoffer is er een te veel", heeft de minister gezegd. Kan de minister die argumenten daarom nader toelichten? Ik vind ze namelijk totaal niet passen bij een minister die zegt dat verkeersveiligheid vooropstaat en dat elk slachtoffer er een te veel is.

Minister **Opstelten**:

Wij hebben wel een duidelijk verhaal. Wij hebben een officieel, wetenschappelijk advies opgevolgd, dat een duidelijk verschil aangeeft tussen het gebruik van verschillende drugs, het gebruik van drugs en alcohol en het gebruik van een enkele drug. Een heel zware commissie heeft ons de gedragsgerelateerde grenswaarde per drug aangegeven. Alles onder die grenswaarden voldoet aan de normen die in verband met de verkeersveiligheid worden geacht juist te zijn. Daarmee loop je dus geen risico en dienen wij de verkeersveiligheid. Daarom heeft het ook enige tijd geduurd. Wij letten eerst alleen op de gedragsgerelateerde grenswaarde voor alle drugs. Wij hebben dat bijgesteld naar aanleiding van het advies. Daar hebben we goed naar gekeken. Daarmee zijn we, denk ik, op een heel heldere, goede lijn bezig.

Mevrouw **Helder** (PVV):

Mijn volgende argument is dat die commissie niet kan kijken naar de effecten van nieuwe drugs. We lezen in de media dat die drugs vrij snel zijn te fabriceren. Dat is een feit dat niemand zal ontkennen. Als je een nullimiet hanteert, vallen die er ook onder. Dan gaat het echt over de verkeersveiligheid en de eenvoud van de handhaafbaarheid. De minister heeft nog geen reactie gegeven op dit argument.

Minister **Opstelten**:

Nee, zeker niet. Ik kom nog terug op de proportionaliteit in de hele balans: de aanpak van alcohol, de aanpak van drugs, de combinatie daarvan en de meetmethodieken. Sommigen zeggen dat hier internationaal nog niet zo veel ervaring mee is. Het buitenland kijkt naar ons, want het is vernieuwend wat wij doen. Dit is maatwerk. Dit doet recht aan de proportionaliteit in relatie tot het hoofddoel: de verkeersveiligheid.

Mevrouw Berndsens heeft gevraagd waarom het voorgestelde artikel 8, vijfde lid, erin voorziet dat de lijst van drugs en de daarbij behorende grenzen bij Algemene Maatregel van Bestuur worden vastgelegd in plaats van bij wet. Naar analogie van het verbod op rijden onder invloed van alcohol in artikel 8, tweede en derde lid, hebben wij overwogen om de drugs met grenzen in artikel 8, vijfde lid, op te nemen. Uiteindelijk hebben we echter niet voor deze systematiek gekozen. Dat is een afweging geweest. Daar zijn twee argumenten voor.

In de eerste plaats zal de gedragsgerelateerde grenswaarde voor enkelvoudig gebruik en de nullimiet voor meervoudig gebruik per drug verschillen; laat ik het zo kort samenvatten. Voor alcohol ligt dat anders. Bij alcohol geldt slechts één grenswaarde. Voor ervaren bestuurders is dat 0,5 promille en voor beginnende bestuurders 0,2 promille bij enkelvoudig gebruik en een nullimiet indien de alcohol samen met één of meer drugs is gebruikt.

In de tweede plaats is het, anders dan bij alcohol, niet ondenkbaar dat de lijst met drugs en hun grenzen later moet worden aangevuld met drugs die tot nu toe niet of nauwelijks in het verkeer gebruikt worden in Nederland. De heer De Rouwe gaf dat treffend aan.

Deze twee omstandigheden pleiten er naar onze mening voor de grenswaarden bij Algemene Maatregel van Bestuur vast te leggen in plaats van in artikel 8, vijfde lid, van de wet. Die wetgevingssystematiek biedt voldoende flexibiliteit om relatief snel de lijst met drugs aan te vullen, terwijl de Tweede en Eerste Kamer op grond van artikel 2b, tweede lid, van de Wegenverkeerswet, via de voorhangprocedure toezicht kunnen uitoefenen op de aanpassing van die lijst. Met deze systematiek voldoet de voorgestelde delictomschrijving aan het legaliteitsbeginsel. Dat is natuurlijk belangrijk. De rechtszekerheid wordt bevorderd met dat beginsel door in artikel 8, vijfde lid, een abstracte maar niet onbegrensde omschrijving van de strafbaarstelling op te nemen. Daar wordt bepaald dat het verboden is, boven een bepaalde waarde, om onder invloed van drugs een voertuig te besturen. De drugs worden met hun maximale waarden in een Algemene Maatregel van Bestuur vastgelegd. Dan zijn die grenswaarden voldoende kenbaar en is de burger voldoende in staat om zijn gedrag op dat verbod af te stemmen. Ik zie dan ook geen reden om tegemoet te komen, hoewel ik natuurlijk altijd ontvankelijk voor ben voor een vraag van mevrouw Berndsens.

Mevrouw **Berndsens-Jansen** (D66):

Dat laatste is niet altijd het geval.

Minister **Opstelten**:

Gisteren heb ik u ook een toezegging gedaan.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66):

Ja, dat moet ik nu waarschijnlijk nog maanden horen. Ik snap de afweging best, maar het lijkt mij heel belangrijk dat wij drugs en alcohol, wat het gebruik in het verkeer betreft, op dezelfde manier behandelen. Vandaar dat wij denken dat het helderder is om het enkelvoudige gebruik van drugs — zeg maar: de drugs waarvan de grenswaarden bekend zijn — wettelijk te verankeren. Dan zou je de nieuwe drugs via een voorhangprocedure in een Algemene Maatregel van Bestuur kunnen opnemen. Dat is een afweging. Ik begrijp dat de minister een andere afweging maakt, maar ik zou het voor de duidelijkheid beter vinden om dit in wetten vast te leggen.

Minister **Opstelten**:

Ik respecteer zeer wat mevrouw Berndsen zegt. Daarom zeg ik nadrukkelijk dat we echt een afweging hebben gemaakt, maar dit is in ontwikkeling. Ik vind dat de heer De Rouwe dat goed zei: dat is inderdaad de kern van mijn betoog. Je moet ook snel kunnen handelen. Zoals u weet, kan dat met wetgeving niet; dit is een voorbeeld daarvan. Het moet ineens kunnen. We kunnen dit natuurlijk ook meenemen in een evaluatie, wanneer we verder zijn. Ik sluit niet uit dat we dit op termijn moeten doen, maar laten we nu beginnen, want dat is in het belang van de handhaving van de verkeersveiligheid heel belangrijk. Ik hoop dat ik mevrouw Berndsen heb kunnen overtuigen of dat zij mijn standpunt in elk geval respecteert.

Mevrouw **Berndsen-Jansen** (D66):

Ik ga daar nog goed over nadenken, maar ik ben het dus niet met de minister eens dat dit beperkend is. Je kunt immers een aantal drugs opnemen in de wet en je kunt je handen vrijhouden voor nieuwe drugs, die wel in een Algemene Maatregel van Bestuur kunnen worden opgenomen. De minister zei dat de heer De Rouwe een verstandige opmerking maakte. Hij maakt natuurlijk altijd verstandige opmerkingen, maar ik ben dit dus niet met de minister eens, want die flexibiliteit houdt je er dan natuurlijk gewoon in.

Minister **Opstelten**:

Ik denk dat we elkaar gaan herhalen. Ik vind dat mevrouw Berndsen een terecht punt heeft opgebracht, maar we hebben een andere inschatting en afweging gemaakt.

Mevrouw Berndsen vroeg naar de stand van zaken met betrekking tot de adviescommissie. Het advies over een nullimiet voor de analytische grenswaarde is in de afrondingsfase. Aan het eind van deze maand is dat advies beschikbaar. Het is jammer dat we nu nog niet aan het eind van de maand zitten, maar het komt er dus aan.

Ik kom bij een aantal zeer belangrijke vragen over de speekseltesten en de taak van de politie. In veel landen binnen en buiten Europa wordt bij de aanpak van rijden onder invloed van drugs gebruikgemaakt van speekseltesten. De resultaten van het Europese DRUID-onderzoek tonen aan dat er inmiddels speekseltesters op de markt zijn die geschikt zijn als selectieapparaat. De betrouwbaarheid van de speekseltester — dat was de kern van de vragen — is cruciaal. Daarom heeft het ook lang geduurd. Voorkomen moet worden dat bestuurders ten onrechte bloot moeten afstaan, maar ook dat bestuurders ten onrechte de strafrechtelijke

dans ontspringen. Daarom zal bij de keuze voor één of meer speekseltesters als criterium gelden dat het aantal valspositieven en valsnegatieven van de in te zetten speekseltester zo gering mogelijk is. Valspositieven en valsnegatieven zijn helaas wel onlosmakelijk verbonden aan de inzet van de speekseltester. Hoe goed de speekseltester ook is, de mogelijkheid van valspositieven en valsnegatieven blijft je houden. Daarom wordt de speekseltester ook alleen als voorselectiemiddel gebruikt en niet als bewijsmiddel.

De keuze voor de door de politie te gebruiken speekseltester zal worden gemaakt op basis van het programma van eisen uit de leidraad die het NFI tezamen met de politie heeft opgesteld. In die leidraad zijn de technische eisen en de betrouwbaarheidseisen geformuleerd waaraan de te selecteren speekseltester dient te voldoen. De politie heeft zich met name gericht op de praktische hanteerbaarheid van de speekseltester. Het NFI heeft tezamen met het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie te Brussel, dat in het kader van de Belgische wetgeving eerder een selectie heeft gemaakt voor een speekseltester, met name gekeken naar de chemische aspecten en betrouwbaarheid van de speekseltester. Mevrouw Helder vroeg in dat verband naar de ervaringen in België. Daarmee wordt dus samengewerkt. NMI Certin heeft met name gekeken naar de algemene technische eisen en de eisen aan de uitleesapparatuur. De SWOV heeft bij het opstellen van de leidraad een algemeen adviserende rol gespeeld. Er zijn speekseltesters die aan de eisen uit de leidraad voldoen.

Mevrouw Helder heeft, evenals mevrouw Berndsen, gevraagd waarom niet op alle drugs wordt getest. Mevrouw Kuiken heeft dat ook gevraagd. De huidige speekseltesters zijn helaas niet in staat om het gebruik van alle drugs vast te stellen. Op dit moment heeft zich dat nog niet ontwikkeld. Het is een oproep aan de markt om dat te doen. De testen kunnen bijvoorbeeld niet het gebruik van GHB detecteren. Teneinde het gebruik van die drug en van andere drugs die niet met behulp van speekseltesters kunnen worden gedetecteerd, alsmede van het gebruik van geneesmiddelen, vast te stellen, wordt met dit wetsvoorstel de grondslag gecreëerd om een bestuurder te kunnen bevelen om mee te werken aan een onderzoek van de psychomotorische functies en de oog- en spraakfuncties, alsmede de verplichting voor de bestuurder om op eerste vordering aan het onderzoek mee te werken. Dat is een belangrijke doorbraak. Met behulp van een onderzoek van de psychomotorische functies en de oog- en spraakfuncties of op basis van het rijgedrag of van uiterlijke kenmerken die het gebruik van een psychotrope stof verraden, kan net zoals met de speekseltester aannemelijk worden gemaakt dat hij onder invloed van die stof moet zijn en kan hij als verdachte worden aangemerkt.

De heer **Van Nispen** (SP):

Ik wil nog even een stukje terug in het betoog van de minister. Hij had het over de betrouwbaarheid van de speekseltesters. Uit cijfers van de Raad voor de rechtspraak bleek destijds dat ongeveer één op de vijf testers een vals-melding gaf. Dat betekent dat mensen die wel drugs hebben gebruikt, vrijuit gaan. Ik moet daar inderdaad bij zeggen: op basis van de tester als voorselectiemiddel. De keus voor de definitieve speekseltester moet nog worden gemaakt. Dat begrijp ik. Heeft de minister nieuwere percentages van betrouwbaardere modellen van die speekseltesters? Bij wat

voor cijfers spreekt de minister van een acceptabele foutmarge, waarmee we van start kunnen gaan?

Minister Opstelten:

Dat zou ik niet willen aangeven. Wij gaan natuurlijk voor de beste en dat is het NFI. Dat heb ik al gezegd. Ik richt mij hierin niet op de Raad voor de rechtspraak, maar op de deskundigheid van het NFI dat samen met het Nationaal Instituut voor Criminalistiek en Criminologie te Brussel een selectie heeft gemaakt. De SWOV zal daarbij adviseren. Anders hadden wij dit wetsvoorstel nu nog niet behandeld. Die instituten zeggen dat het nu kan. Het is ontwikkeld. Ik weet niet in welke zin ik dat nu moet zeggen qua techniek, maar wij kunnen de mogelijkheid van valspositief en vals-negatief niet uitsluiten. Ik ga nu geen percentage geven, want dat wordt gokken en dat moeten wij niet doen.

De heer Van Nispen (SP):

Gokken moeten wij inderdaad niet doen. Ik begrijp wel dat de minister niet kan uitsluiten dat er valsmeldingen zullen blijven. Dat kan ik nog wel begrijpen, maar ik vraag naar de meest wetenschappelijke, meest recente onderzoeken. Uit de nieuwere cijfers blijkt iets anders dan dat een op de vijf een valsmelding is. Ik had erop gehoopt dat wij inmiddels zo ver zijn.

De minister had nog even doorgepraat en daarom koppel ik hieraan ook meteen een tweede vraag. Die gaat over GHB. Die drug kunnen wij jammer genoeg nog niet detecteren met de huidige testen.

Minister Opstelten:

Ik kom daar nog op terug.

De heer Van Nispen (SP):

De minister komt daar nog op terug. Toch stel ik de vraag of de minister, het kabinet, heeft overwogen om zelf eventueel geld te steken in onderzoek daarnaar, want nu wordt er gewacht op de markt.

Minister Opstelten:

Wij kunnen het onderzoek geven dat wij nu hebben gedaan. Alle ontwikkelingen die er zijn, zijn er mede door ons, de politie en het NFI. Al die instituten vallen onder de overheid en andere ook. Laat ik zeggen dat wij er nu vertrouwen in hebben — dat is al een tijdje zo — dat de speekseltest een goed instrument is om dat te doen. Wij zullen ernaar streven om een zo klein mogelijke foutmarge te realiseren. Mag ik dit zo kort samenvatten? Een op de vijf is niet het getal dat ik in mijn hoofd heb; laat ik het zo zeggen.

Mevrouw Helder (PVV):

Wat de minister zei over België was geen antwoord op de vraag die ik in dat kader had gesteld. Ik had naar België verwezen, niet alleen omdat ze daar dus wel een zerotolerancebeleid hebben, maar ook omdat België de speekseltest en het resultaat daarvan als bewijsmiddel gebruikt. In dat kader heb ik gevraagd of de minister bereid is om naar de ervaring daarmee in België te kijken en daar zijn voordeel mee te doen. Dat antwoord mis ik.

Minister Opstelten:

Tot dat laatste zijn wij natuurlijk altijd bereid. Wij kijken niet alleen naar België, maar wij bezien dit internationaal. De wereld kijkt ook naar ons op dit punt. Wij hebben echter een ander rechtstelsel. Gelet op de kwaliteit van de speekseltest, is het heel belangrijk om te zeggen dat wij die niet als bewijsmiddel kunnen laten hanteren. Die test is een selectiemiddel en niet meer dan dat. Dat is allemaal keurig aangegeven in de voorbereiding. Het is niet anders. De bloedtest is uiteindelijk maatgevend en de uitkomst daarvan is het bewijsmiddel. Dat is het. Dat zijn de normen waarmee wij werken.

Mevrouw Helder (PVV):

Ik ben enigszins blij met dit antwoord. Ik hoorde de minister zeggen dat het buitenland naar ons kijkt. Ik ben blij dat de minister zegt dat hij ook naar het buitenland gaat kijken. Daar heeft men hier brede ervaring mee. Dat heeft niet te maken met een ander rechtstelsel. Naar aanleiding van de ervaring met bloedmonsters is daar bereidwilligheid ontstaan en is men van mening dat de speekseltest zelfs nog beter als bewijsmiddel kan dienen. In mijn eerste termijn heb ik al gezegd dat er gevallen bekend zijn waarin de speekseltest wel tot aanduiding van gebruik van drugs leidde. Dat kon daarmee aangetoond worden en niet met het bloedmonster. Ik hoop dat de minister daar heel positief naar gaat kijken.

Minister Opstelten:

Er mag geen misverstand over bestaan dat de speekseltest een selectiemiddel is op weg naar de bloedtest, samen met de andere mogelijkheden die nu in de wet zijn opgenomen. De wet is het uitgangspunt. Wij sluiten in deze ontwikkeling natuurlijk niet onze ogen voor de buurlanden.

Ik kom dan bij de vraag van de heren De Rouwe en Van Nispen over de constatering van de SWOV dat GHB in het verkeer een groot risico vormt. Er is nog geen drugstester die GHB detecteert. De vraag is of ik daarvoor zal zorgen. GHB dient stevig aangepakt te worden, daarover zijn wij het allemaal eens. In mei 2012 is GHB daarom van lijst 2 naar lijst 1 van de Opiumwet verplaatst en als harddrug gekwalificeerd.

De SWOV laat in de onlangs uitgebrachte infosheet weten dat er geen gegevens bekend zijn over GHB-gebruik in het verkeer. Vermoedelijk zijn de risico's van het gebruik van GHB in het verkeer hoog. Ook GHB in het verkeer dient stevig te worden aangepakt. Dat kan nog niet met de huidige speekseltesters. Dit betekent niet dat de gebruikers niet kunnen worden aangepakt; dat kan op basis van de uiterlijke kenmerken. Ik verwijs daarvoor naar het wetsvoorstel.

Het zou helpen als er GHB-speekseltesten zijn. Ik ga ervan uit dat de markt daarvoor zal zorgen. Het kabinet zal die ontwikkeling nauwgezet volgen. Wij zullen ook actief opereren om te kijken of wij dit zo snel mogelijk voor elkaar kunnen krijgen. Wij wachten niet af of de markt iets doet. Dat zou geen verantwoorde benadering zijn. Het is wel de taak van de markt om het middel op de markt te brengen, want wij hebben het niet.

De heer **De Rouwe** (CDA):

Dank voor dit antwoord. De minister erkent dat het met de voorselectiemiddelen die wij nu bespreken, nog niet mogelijk is. Erkent de minister daarmee ook het grote belang van experts die thans worden ingezet door de politie om drugs te detecteren op de huidige en straks oude manier? Die mensen, die kennis en die expertise mag de politie niet weggooien omdat de veronderstelling kan ontstaan dat het nu is opgelost. Het tegendeel is waar. Erkent de minister dit? Wil hij toezeggen dat die expertise, die best wel schaars is, ook echt behouden blijft en misschien nog wel meer wordt ingezet dan ooit, omdat GHB wellicht een groeiend probleem is?

Minister Opstelten:

Het antwoord op die vraag is ja. Daarmee is het probleem niet opgelost. De kennis die wij hebben op dit terrein, zullen wij alleen maar vermeerderen en niet laten wegvloeien. Ik kom nog terug op de ontwikkeling van de politie. Ik kan toezeggen dat wij hier blijvend aandacht aan besteden.

De heer **De Rouwe** (CDA):

Dat is duidelijk. Hartelijk dank. Dan heb ik nog een tweede vraag. De minister zegt dat hier een taak is weggelegd voor de markt. Die conclusie zal ik niet bestrijden. Tegelijkertijd neemt het kabinet initiatieven om met kennisinstututen de markt te verkennen. Ziet de minister ook nog kansen om in samenspraak met zijn collega van I en M bij de kennisinstututen te kijken of wij op dit punt nog een stapje vooruit in de wereld kunnen zetten, wellicht als pionier, in plaats van alleen maar op de markt te wachten?

Minister Opstelten:

Zeker. Ik zocht naar de goede woorden om meer te zeggen dan "Ik ben afhankelijk van de markt", want dat vind ik ook niet prettig in dit geval. De markt ontwikkelt het wel. Ik denk dat wij aan onze kennisinstututen — ik denk dan in de eerste plaats aan het NFI dat wereldwijd in de top opereert — eens dringend de vraag moeten stellen hoe wij dit voor elkaar krijgen en wat wij hieraan kunnen doen. "Verken dit eens even, NFI." Daar kan ik mij heel veel bij voorstellen. Dat hebben we al gevraagd, maar dat kan als uitkomst van dit debat nog een keer indringender plaatsvinden.

Mevrouw Kuiken vroeg hoe betrouwbaar de tests bij een combinatie van alcohol en drugs zijn. Hoe zit het met de doorwerking? Bij combigebruik vinden er twee tests plaats. Het alcoholpromillage wordt vastgesteld door de ademanalyse en de waarde van de drugs door bloedonderzoek. Op basis van beide resultaten vordert het OM vervolgens een straf.

De heer De Rouwe vraagt of ik de garantie kan geven dat er voldoende testers zijn. Het antwoord is ja, maar op dit moment nog niet. Het wetgevingsoverleg doen wij altijd verantwoord, zoals bekend. Bij de inwerkingtreding van de wet zijn er voldoende testers beschikbaar. Bij de opleiding van de agenten die voor de inwerkingtreding van de wet zal starten, zullen er al testers beschikbaar zijn. Dan kan er goed geoefend worden. We willen goed voorbereid een vliegende start maken.

De heer De Rouwe vraagt of de politie voldoende weet om de wet uit te voeren en de speekseltester te benutten. Het antwoord is ja. De Politieacademie ontwikkelt een opleiding voor de dienders. Wat leren de agenten dan? Kennisneming van de nieuwe regelgeving, want die moeten zij begrijpen en uitventen. Wat houdt de speekseltester in? Hoe werkt de speekseltester? Hoe doe je zo nodig een psychomotorische test? Dat is natuurlijk ook een vak apart. Bij de inwerkingtreding van de wet zullen agenten zijn opgeleid dan wel ingepland zijn om hiervoor te worden opgeleid. Ook de uiterlijke kenmerken van gebruikers kunnen herkennen maakt deel uit van de opleiding. De heer Bisschop vroeg hiernaar.

De heer De Rouwe vroeg hoe het zit met de ICT bij de politie. Ik kan een buitengewoon helder antwoord geven: daar wordt aan gewerkt. Bij de inwerkingtreding van de wet is de ICT op orde, want anders kan hij niet werken. Daarmee is niet gezegd dat dit makkelijk is. Een van mijn taken is om bij de Nationale Politie de ICT op orde te krijgen. Er is een bepaalde rust ontstaan, sinds ik de ICT als aap op mijn schouder heb genomen. Ik heb morgen nog een AO over de politie, dus ik moet hier voorzichtig opereren. Dat bedoel ik heel serieus. Dat moet echt goed zijn, eerder zal de wet niet in werking treden. Ik moet hier heel precies opereren.

Mevrouw Berndsen heeft vragen gesteld over de pakkans en de effectiviteit van de wetgeving. Mijn collega en ik vinden het duidelijk van belang dat drugs in het verkeer steviger worden aangepakt dan nu het geval is. Verkeersveiligheid is leidend. Controleren of mensen onder invloed van drugs rijden is nu ook al een taak van de politie. Met de speekseltester krijgt de politie een instrument in handen waardoor de controle eenvoudiger wordt.

Alle taken worden door de politie uitgevoerd binnen de bestaande sterkte, daarover kan ik glashelder zijn. Daartoe behoort ook de handhaving van de verkeersregels. In de driehoek van burgemeester, politie en Openbaar Ministerie zal ook gesproken worden over de handhaving met betrekking tot drugs in het verkeer. In de situatie van de Nationale Politie worden de lokale prioriteiten in het beleidsplan van de regionale eenheden opgenomen. Dit beleidsplan wordt door de burgemeester en de hoofdofficier opgesteld.

De keuze voor het houden van bepaalde drugscontroles gebeurt in de praktijk op basis van informatie dat er veel drugsgebruikers rijden in de buurt van bepaalde uitgaansgelegenheden, op bepaalde wegen of tijdstippen, bijvoorbeeld weekendnachten. Daarvan is dan bekend dat er veel drugs worden gebruikt. Dit wordt zorgvuldig ingepland door de politie, maar we gaan niet van tevoren vertellen wanneer we het doen.

Mevrouw **Visser** (VVD):

Ik heb nog een verduidelijkende vraag naar aanleiding van de beantwoording van de minister zo-even. Wanneer gaat deze wetgeving in werking treden? De minister verbond er net een duidelijke randvoorwaarde aan, namelijk: zolang de ICT niet op orde is. Om de vraag dan anders te stellen: wanneer is de ICT op orde? Het is niet voor niets dat de heer De Rouwe zo vrolijk zijn betoog begon hierover. Dit was zijn doelstelling als Kamerlid. Volgens mij heeft ieder aanwezig Kamerlid gezegd: dit moeten we gewoon doen,

we praten hier al heel lang over en dus moeten we nu aan de slag. Ik hoor de minister echter een duidelijk voorwaarde formuleren. De vraag is dus wat er gaat gebeuren qua implementatie van deze wet. Wanneer is de implementatie van de ICT dan op orde en kan daadwerkelijk de politieagent op straat aan de slag met deze wet?

Minister Opstelten:

Niet alleen u als Tweede Kamer maar vooral ook de senaat eist dat er niet allerlei voorbereidingsmaatregelen zijn getroffen en budgetten zijn uitgetrokken voordat de Kamerbehandeling heeft plaatsgevonden. In de voorbereiding hebben we natuurlijk wel alles verkend en alles staat ook klaar om het te doen.

Dan de vraag hoe de implementatie ten aanzien van de ICT wordt vormgegeven. De betrokken organisaties in de strafrechtketen moeten ervoor gereed zijn. De opleiding moet niet alleen gepland zijn maar moet ook klaar zijn. Binnen de organisaties dient er gezorgd te worden voor zaken als opleidingen en aanpassing ICT. Onder regie van mij loopt er een project om een en ander voor elkaar te krijgen. Het doel van het project is om het wetsvoorstel zo spoedig mogelijk na de parlementaire behandeling in werking te laten treden. Daartoe zijn al de nodige voorbereidingen getroffen. Met het daadwerkelijk aanpassen van ICT-systemen van politie en OM en de onderzoeksmethoden van NFI kan worden begonnen nadat uw Kamer en de Eerste Kamer het wetsvoorstel hebben aanvaard. Er is toch wel negen maanden voor dat hele ICT-programma noodzakelijk. Ik kom dan wat betreft de planning uit op ongeveer een jaar, namelijk op 1 juli 2015. Als de Eerste Kamer er echter net zo lang over doet als u, dan moet ik dat weer terugnemen. Stel dat het heel snel zou kunnen, dan is het 1 juli 2015. Die tijd hebben we dan wel nodig. Ik hoop dat u het respecteert dat ik geen enkel risico neem met de ICT van de politie; op dat punt hebben we onze lessen geleerd. Iedereen moet klaarstaan.

Gevraagd is of de capaciteit van het OM voldoende is. Het OM heeft veel ervaring met het behandelen van zaken waarbij sprake is van rijden onder invloed van alcohol. Deze kennis en ervaring worden nu ook al ingezet voor het behandelen van zaken waarbij sprake is van rijden onder invloed van drugs. Binnen de totale capaciteit heeft het OM voldoende capaciteit beschikbaar om de extra zaken af te handelen. Dus het antwoord daarop is ja.

Mevrouw Helder heeft nog gevraagd of ik kan reageren op de berichten in de media dat de snelwegpolitie niet meer handhaaft. Ook ik heb kennisgenomen van de berichten in de media daarover. We hebben de laatste jaren inderdaad gezien dat het aantal staandehoudingen terugloopt. Ik loop niet voor de feiten weg. Het onderzoek van het WODC uit 2011 dat ik eerder naar de Kamer stuurde, gaf daar verschillende redenen voor. Er was sprake van een afname van de verkeersstromen door de economische crisis, van het afschaffen van de bonnenquota en van gedragseffecten door agenten en burgers. Gelukkig laat het laatste volledig bekende jaar, 2013, wel een positieve lijn zien. Er zijn toen ruim 50.000 mensen meer staande gehouden ten opzichte van 2012. Die lijn moeten we in 2014 vasthouden.

Mevrouw Kuiken vroeg naar de kosten van de speekseltesten. Het traject om te komen tot aanbesteding en aanschaf

van de speekseltesten is al gestart. Rond de zomer zullen de gebruikerseisen zijn geformuleerd. Ik zeg dit ook ter verduidelijking voor de heer Van Nispen. Aangezien de aanbesteding nog moet starten en de aanbesteding door de leveranciers nog onbekend is, kan ik nog niets concreets over de prijs per test melden. De politie verwerkt de kosten hiervan in haar begroting, die op Prinsjesdag naar de Kamer zal worden gezonden.

Wat zijn de kosten van de handhaving? Mevrouw Berndsen stelde die vraag. Het controleren op het rijden onder invloed van drugs is een bestaande taak. Daarom is het uitgangspunt dat de kosten door de organisaties binnen de strafrechtketen, waaronder de politie, binnen hun eigen begrotingen worden opgevangen. De kosten voor het afnemen van bloed komen voor rekening van de politie.

Mevrouw Kuiken (PvdA):

Ik heb nog een informatieve vraag. We hebben het vooral over de kostenkant. Er is een paar miljoen voor inzet, capaciteit, afname et cetera. Maar er zit natuurlijk ook een batenkant aan, ook al heb ik die nog niet gezien. Hoeveel verkeersdoden, hoeveel slachtoffers zouden we hiermee kunnen voorkomen? Hoeveel zouden we hiermee besparen? Ik kan mij voorstellen dat de minister die gegevens nu niet meteen beschikbaar heeft. Misschien kan de minister deze vraag beantwoorden in tweede termijn. We moeten niet alleen over kosten praten, maar ook over de vraag waarom we dit eigenlijk doen.

Minister Opstelten:

Ik zal even kijken of we die vraag in tweede termijn kunnen beantwoorden. Ik heb die informatie nu niet beschikbaar. Het uitgangspunt is dat elk slachtoffer er één te veel is. Dat moge duidelijk zijn.

Wat is de zwaarte van de straffen? Mevrouw Visser heeft daar nadrukkelijk naar gevraagd, ook in het kader van combinatiegebruik. Mijn collega Schultz zal daar zo dadelijk nog even op ingaan. Ik zeg "even". Dat zou je ook van mij kunnen zeggen, maar dan merk je dat het toch anders kan vallen.

Combinatiegebruik vraagt een stevige aanpak. Bij alcohol is door het gebruik van ademanalyseapparatuur onmiddellijk het promillage bekend. Bij drugs dient bloed van de verdachte te worden afgenomen en onderzocht. Het duurt ongeveer twee weken voordat het resultaat van dit onderzoek bekend is. Als de vastgestelde waarden bij het gelijktijdig gebruik van alcohol en drugs of een combinatie van drugs boven de nullimiet liggen, is iemand strafbaar. Bij alcohol hanteert het OM nu al de regel dat bij een hoog promillage en bij recidive hogere straffen op zijn plaats zijn. Bij iedere vorm van combinatiegebruik zal dit het geval zijn. De strafmaatregelen zijn relatief licht ten opzichte van de gedragsmaatregelen. Mijn collega gaat daar zo dadelijk ook nog even op in. De rechter houdt in zijn strafmaat rekening met het opleggen van maatregelen. Daardoor kan het voorkomen dat de strafmaat licht is ten opzichte van de gedragsmaatregel. Het gaat er echter om wat het meeste effect heeft: twee jaar met een alcoholslot gereguleerd leren rijden zonder alcohol of een forse sanctie? Die afweging dien je voortdurend te maken. De kern is wel dat het strafrecht altijd een ultimum remedium is. Het Openbaar

Ministerie verandert dat naar een optimum remedium. Ik denk dat we dat moeten vasthouden als uitgangspunt.

Mevrouw Visser heeft mij gevraagd om nog even na te lopen welke straffen worden opgelegd bij rijden onder invloed. Ik was wel door haar vraag getriggerd. Ik wilde het ook precies weten. Volgens de richtlijnen van het OM zijn er de volgende straffen voor rijden onder invloed van alcohol. First offenders krijgen een strafbeschikking van €360. Bij de tweede keer is de strafbeschikking €500. Bij de derde keer wordt het rijbewijs ingevorderd en is de rijtoezegging vier maanden onvoorwaardelijk. Bij hogere promillages wordt bij een eerste overtreding ingevorderd. Dat is zo ongeveer de lijn die wordt gehanteerd.

Mevrouw **Visser** (VVD):

De minister van I en M gaat nader in op de combinatie van het strafrecht versus de gedragsmaatregelen. De vraag was echter ook gericht aan de minister van V en J, vooral omdat in de wet niet is opgenomen wat de straf is bij gecombineerd gebruik in het verkeer, dus gecombineerd drugs en alcohol. Uit de SWOV-analyse, waar de minister zelf mee begon, blijkt dat de risicofactor ontzettend groot is, vooral wat betreft drugs en alcohol. Mijn vraag was, al moet het OM de strafmaatregelen nog uitwerken, wat voor straffen er zullen gaan gelden. Ik neem aan dat er rekening zal worden gehouden met de verkeersveiligheid en met de risicofactoren. Daar moet bij de uitwerking rekening mee worden gehouden. Er moet een duidelijk signaal worden afgegeven dat wij dit niet accepteren.

Minister **Opstelten**:

Dank voor die interruptie. Het is goed aan te geven dat het OM strenge straffen eist als iemand onder invloed in het verkeer wordt aangetroffen. Dat geldt ook voor de uitwerking. Het is onacceptabel — dat is het beleid van het OM en ik steun dat als politiek verantwoordelijke — om op dat moment aan het verkeer deel te nemen. Er is sprake van een misdrijf, zoals al is vastgesteld. Dat betekent dat je een strafblad krijgt en dat overtredingen worden geregistreerd. Iemand die voor de tweede keer in de fout gaat, wordt een stuk strenger aangepakt. Van deze persoon nemen wij voor langere tijd het rijbewijs af en deze persoon krijgt ook een hoge boete. Bij zeer hoge promillages kunnen mensen zelfs in de gevangenis belanden. Bij combigebruk — het OM richt het strafvorderingsbeleid daar nog op in — is het uitgangspunt dat het OM ook streng wil straffen. In mijn eigen woorden: hoe gevaarlijker, hoe strenger. Dat is de lijn van het OM in het algemeen, maar zeker als het gaat om de verkeersveiligheid. Dat is het uitgangspunt. Het signaal is duidelijk overgekomen.

De heer Van Nispen vraagt of er voldoende artsen en verpleegkundigen beschikbaar zijn voor bloedafname. Op dit moment mag de politie alleen een arts inschakelen als iemand wordt verdacht van rijden onder invloed, drugs. Bij die persoon wordt dan bloed afgenomen. In de praktijk is dat soms lastig. Daarom wordt het met dit wetsvoorstel mogelijk dat ook verpleegkundigen worden ingeschakeld voor het afnemen van bloed. Dat verruimt de groep waar de politie een beroep op kan doen aanzienlijk. Mijn ministerie en het ministerie van VWS zijn daarover met de organisaties van artsen en verpleegkundigen in gesprek. Dit zal leiden tot afspraken tussen de politie en deze organisaties

over de beschikbaarheid van artsen en verpleegkundigen voor bloedafname.

De heer De Rouwe en de heer Van Nispen vragen naar de capaciteit van het NFI. Dat is belangrijk. Er is voor gekozen om bij de start voorsnog te voorzien in een substantiële capaciteit bij het NFI van 5200 bloedanalyses per jaar. Bij een aantal van 5200 bloedanalyses ligt voor het NFI het omslagpunt om over te gaan van het handmatig uitvoeren van de bloedanalyses naar het geautomatiseerd afdoen ervan. Dat brengt extra kosten met zich. De Kamer zal het met mij eens zijn dat die kosten alleen dienen te worden gemaakt als dat noodzakelijk is gebleken op basis van daadwerkelijk opgedane ervaringen en dus niet op basis van een inschatting. We gaan dus op die manier beginnen.

Over de inwerkingtreding heb ik het nodige gezegd. Wordt de wetgeving geëvalueerd? Dat vroeg de heer De Rouwe. Graag zeg ik de heer De Rouwe toe dat wij de wetgeving die wij hier vanavond bespreken binnen een termijn van vijf jaar zullen evalueren. Niet eerder, want dan valt er eigenlijk weinig te evalueren. U allen kennende, zullen wij voortdurend over de ontwikkelingen spreken en het gesprek blijven voortzetten.

Mevrouw Visser heeft over de geneesmiddelen gesproken. Is artikel 8, lid 1, van de wet voldoende voor de aanpak van medicinaal gebruik? Ja. Op dit moment is het niet mogelijk om net als voor drugs en alcohol limieten vast te stellen. In de schriftelijke stukken hebben wij daarvoor de redenen gegeven. Voor te weinig geneesmiddelen kunnen limieten worden vastgesteld en bovendien is de invloed van een middel te veel afhankelijk van persoonlijke factoren. Bij gebrek aan beter is het goed dat wij artikel 8, lid 1, als vangnet voor geneesmiddelen hebben.

Mevrouw Kuiken vroeg naar het risico van alcohol- en medicijngebruik door 50-plussers. Bepaalde medicijnen versterken het effect van alcoholgebruik. Daarvoor wordt gewaarschuwd in de bijsluiter en op basis daarvan kan de gebruiker weten wat het effect is. Artikel 8, lid 1, is het vangnet zoals ik heb gezegd. Dat geldt overigens voor ouderen en voor jongeren. Ik vind het wel een punt om in de voorlichting en de campagnes mee te geven. Daar zal mijn collega nog over spreken.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

De onderwerpen bewustwording en voorlichting worden behandeld door uw collega? Ja? Dat is helder, dank u.

Minister **Opstelten**:

Dat is de taakverdeling; op een natuurlijke wijze.

Ik kom op het amendement van de leden De Rouwe en Van der Staaij op stuk nr. 12, over de nullimiet voor drugsgebruik door beginnende bestuurders. Het is duidelijk dat de heren De Rouwe en Van der Staaij willen bewerkstelligen dat analoog aan de regeling die voor alcoholgebruik geldt, een specifieke regeling wordt getroffen voor beginnende bestuurders die met drugs op aan het verkeer deelnemen. Op grond van artikel 8 van de wet geldt voor beginnende bestuurders in geval van alcoholgebruik een lagere grenswaarde dan voor ervaren bestuurders; 0,2 promille voor beginnende bestuurders en 0,5 promille voor ervaren

bestuurders. In het wetsvoorstel hebben wij er niet voor gekozen om de grens voor enkelvoudig gebruik van drugs in het verkeer op nul te stellen. Dat heb ik één- en andermaal gezegd. Dat geldt ook niet voor beginnende bestuurders. Weliswaar zijn jongeren vaker betrokken bij ongevallen dan volwassenen, zoals de heren De Rouwe en Van der Staaij hebben aangegeven. Ook worden drugs en alcohol meer aangetroffen bij jongvolwassenen jonger dan 35 jaar, maar dit betekent niet dat de grens voor beginnende bestuurders op nul zou moeten komen te liggen. Voor alcoholgebruik geldt ook geen nullimiet. Daarvoor geldt immers de limiet van 0,2 promille. Die is hoger dan de nullimiet, te weten de laagst meetbare hoeveelheid alcohol.

Voor enkelvoudig drugsgebruik is het niet mogelijk om per drug een limiet te bepalen, die tussen de voor die drug voorgestelde gedragsgerelateerde grenswaarde en de nullimiet in zit. Dat is zo omdat de per drug voorgestelde gedragsgerelateerde grenswaarde, anders dan wat bij alcoholgebruik het geval is, al op een heel laag niveau gesteld wordt. Een nog lagere grenswaarde zou uitkomen op een nullimiet. Dat zou niet-consistent beleid zijn. Nullimieten vinden wij ook voor beginnende bestuurders disproportioneel. Die limieten pakken dan onevenredig zwaar uit voor mensen die uren geleden een drug hebben gebruikt en nog sporen van afbraakproducten in hun bloed hebben. Het gaat om de proportionaliteit en de beoordeling door de rechter. Dat geldt ook voor mensen die zelf geen cannabis hebben gebruikt, maar alleen langdurig aan cannabis-rook zijn blootgesteld. Wij zijn dus geen voorstanders van het invoeren van nullimieten voor ieder drugsgebruik door beginnende bestuurders en ontraden daarom de aanvaarding van het onderhavige amendement.

Tot slot spreek ik over het amendement op stuk nr. 8 (32859) van de leden Van der Staaij, Helder en De Rouwe. Ik heb de argumenten hierover dacht ik al aan het begin van mijn betoog gegeven. Naar onze mening is er geen rechtvaardiging om zero tolerance voor ieder drugsgebruik in het verkeer in te voeren. Wat je er ook van vindt: het gaat om de toets van de proportionaliteit en verkeersveiligheid. Zero tolerance werkt, zoals ik eerder heb geschetst, naar onze mening averechts. Het is daardoor disproportioneel en levert een ongelijke behandeling van verkeersdeelnemers op. Bovendien vraagt een goede handhaving van het drugsverbod in artikel 8 van de wet erom niet af te wijken van de huidige rechtspraak en geen totaalverbod in te voeren voor drugs in het verkeer. We delen de opvatting van de indieners van het amendement dan ook niet. Daarom vinden we dat we het moeten ontraden.

Tot zover mijn bijdrage.

De voorzitter:

We hebben nog een vraag van mevrouw Helder. Als u nog even wilt blijven staan, mijnheer de minister.

Mevrouw Helder (PVV):

Ik meen dat één vraag van mijn fractie niet is beantwoord. Die gaat over de risicogerelateerde grenswaarden. In de memorie van toelichting staat dat die waarden op basis van de huidige wetenschappelijke inzichten niet kunnen worden aangegeven. Mijn vraag was: kan dat heden ten dage wel? Zo ja, dan had ik een vervolgvraag. Liggen de

risicogerelateerde grenswaarden altijd lager dan de gedragsgerelateerde grenswaarden?

Minister Opstelten:

Vindt mevrouw Helder het goed als ik dat even heel precies naga en deze vraag meeneem in de tweede termijn?

Mevrouw Helder (PVV):

Dat is prima. Van het antwoord hangt namelijk af of ik mijn amendement ga indienen; daarom luistert het nauw.

De voorzitter:

We houden het spannend.

De heer Van Nispen (SP):

Ik heb de minister wel iets horen zeggen over het gecombineerd gebruik, maar naar mijn mening was dat toch onvoldoende. Ik heb expliciet gevraagd naar wat heeft geleid tot het voortschrijdend inzicht. De minister kiest namelijk niet voor nullimieten. Ik heb hem daarvoor gecompimenteerd, want ik vind dat hij daar krachtige argumenten voor heeft, die net herhaald zijn. Maar zou het bij gecombineerd gebruik niet tot problemen leiden? Ik vraag mij dan namelijk af hoe het zit met mensen die in een ruimte hebben gezeten met iemand die cannabis heeft gerookt, of met mensen die na langere tijd nog steeds de sporen in zich hebben. Hoe pakt dat dan uit, in combinatie met een andere drug of alcohol van weet ik veel hoe lang geleden?

Minister Opstelten:

Ik heb al aangegeven dat dat daar dus niet het geval is. Daar wordt de nullimiet gehanteerd, vanwege het advies van de SWOV en alle deskundigen over de combinatie van drugs en alcohol of twee verschillende soorten drugs. Dat risico is dus niet meer aanwezig.

De heer Van Nispen (SP):

Dat is goed om te horen, want het is voor mijn fractie een belangrijk punt. De minister zegt dus dat het uitgesloten is dat er mensen veroordeeld en bestraft zullen worden die slechts passief hebben meegerookt in een kleine ruimte of die de sporen na langere tijd nog bij zich dragen. Die mensen vallen dus niet onder de combinatieregeling die bij nota van wijziging is ingevoerd.

Minister Opstelten:

Je kunt nooit iets uitsluiten. Ik kan geen garantie geven. Er kunnen altijd fouten gemaakt worden. De omstandigheden van iemand kunnen altijd heel specifiek zijn. Het is niet verstandig om in mijn verantwoordelijkheid het woord "nooit" te gebruiken. Het uitgangspunt is de proportionaliteit en het risico dat feitelijk door de deskundigen is gemeten. Dat volgen wij. Daarmee hebben wij eenheid en proportionaliteit in het beleid. Daarmee hebben wij ook gelijkwaardigheid in het gebruik van het verkeer tussen alle deelnemers.

De voorzitter:

Ten slotte nog even de minister van Infrastructuur en Milieu met wellicht wat korte puntjes. Ik zie aan haar reactie dat zij een heel lang referaat wil houden, dus daar gaan wij eens goed voor zitten.

Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus**:

Voorzitter. Ik zal het kort houden op uw verzoek. Ik ben blij met de brede steun in de Kamer voor beide wetten, maar er is een aantal vragen aan mij gesteld en daarnaast wil ik graag reageren op een amendement. De wet heeft er inderdaad lang gelegen, maar dat komt omdat de wet die de uitbreiding van de recidive tot stand zou brengen, moest wachten op een instrument dat ook werkelijk het bewijs kan leveren dat er sprake is van drugsgebruik in het verkeer. Dat instrument ligt er nu. Daarom kunnen wij nu eindelijk tegelijk met beide wetten aan de slag.

Er is zijn vragen gesteld over de implementatie. Hoe brengen wij dat over op de doelgroepen? Hoe communiceren wij daarover? Komt er een publiekscampagne die vergelijkbaar is met die rond de Bob of gaat het op een andere wijze? Wij hebben daarop gestudeerd. Ook wij wilden bekijken wat de beste manier is om dit te doen. Wij hebben dit laten onderzoeken en daaruit is gebleken dat wij het op een andere manier moeten doen dan met een massale campagne, omdat het gaat om een selectieve groep. Zo'n groep kun je minder goed via massamedia bereiken. Je kunt zo'n groep veel beter op specifieke momenten bereiken. In tegenstelling tot alcoholgebruikers bestaat de groep vooral uit jongeren en dan vooral jonge mannen. Ik wist eigenlijk niet dat er bij drugsgebruik onderscheid was tussen jonge mannen en jonge vrouwen, maar kennelijk gaat het vooral om jonge mannen. Daarvoor geldt dat we ze waarschijnlijk niet op de juiste manier bereiken als wij dat gewoon doen met reguliere radio- en tv-spots.

Wij hebben een paar methoden bedacht om de doelgroep goed te bereiken, naast de traditionele methodes voor het communiceren van nieuwe regelgeving via de website en de daartoe geëigende instrumenten, die natuurlijk niet "platgelopen" worden door de doelgroep. Voor ons is vooral van belang dat zo'n TeamAlert — het werd al genoemd door een van de Kamerleden — tegenover groepen jongeren die regelmatig aanwezig zijn bij festiviteiten, op de plekken waar jongeren komen, heel duidelijk naar voren weet te brengen wat de gevaren zijn van drugs in het verkeer, dat je je daar niet in moet vergissen en dat je nog lang effecten van het gebruik kunt ondervinden, ook al heb je misschien al langere tijd geleden gebruikt. Wij geloven dat het gewoon heel goed werkt als jongeren het vertellen aan jongeren.

Daarnaast hebben we ook andere media of voorlichting voor ogen. We hebben natuurlijk het CBR en andere uitvoeringsorganisaties, die in hun communicatie aandacht zullen geven aan het feit dat drugs en verkeer niet samen kunnen gaan. Ik weet ook dat er op dit moment al vragen over alcohol en drugs in het theorie-examen zitten. Dat is ook heel belangrijk, dan word je er op het moment dat je je examens wilt halen al direct geconfronteerd met de effecten ervan. Ik zal bezien hoe goed dat erin zit en of dat in de toekomst nog verder uitgebreid kan worden. Daarnaast kan het CBR natuurlijk ook een actieve rol spelen in het versprei-

den van informatie over alcohol en drugs bij examenkandidaten, omdat zij altijd bij die examens aanwezig zijn.

Voor het aanpassen van de examens zal ik altijd ook te maken hebben met Europa. De hoofdlijnen voor de examens zijn immers in de rijbewijsrichtlijn vastgelegd op Europees niveau. Volgens mij laat dat echter onverlet dat wij best wel wat extra aandacht kunnen vragen voor dit onderwerp, juist bij jonge mensen en juist op een moment dat ze ontvankelijk zijn voor dit soort informatie. We willen verschillende media gebruiken, de traditionele websites, de rijksoverheidscommunicatie, maar via jongeren willen we ook informeren op de plekken waar men de fout in kan gaan.

De alcoholbril werd nog even genoemd. Ik heb hem ook op gehad, omdat je toch weleens wilt weten wat dat is en wat voor effect zo'n promillage eigenlijk wel heeft. Nou, ik raad iedereen aan om het ook te doen, want je schrikt je wild van wat het effect is op je reactievermogen en op je scherpe zicht. Als je drinkt, komt dat allemaal geleidelijk. Dan wen je een beetje aan de situatie, maar als je die bril opzet, zie je direct hoe weinig je nog ziet en hoe instabiel je bent. Ik vroeg of zoets ook bestaat voor drugs, zodat je een beetje kunt inleven in wat er gebeurt na een jointje, maar ik begreep dat dat er nog niet was. Ik denk dat het vooral zichtbaar gemaakt moet worden op een goede manier. Misschien kan dat met filmpjes of op YouTubeachtige sites waar jongeren naar kijken.

De heer De Rouwe vroeg ook naar de regelgeving voor de uitbreiding van de reikwijdte van de recidiveregeling en wanneer die nu eigenlijk in werking treedt.

Mevrouw **Kuiken** (PvdA):

Dank u. De reden dat we daar allemaal naar vroegen, was dat als het gecombineerde gebruik van drugs en alcohol straks niet meer kan, elke jongere moet weten: hou je van een blowtje af en toe, ga dan niet rijden, want het risico bestaat dat je gepakt wordt. Het duurt nog even voordat het wetsvoorstel in werking treedt. Wanneer wordt er volgens de planning heel actief en gericht op dit wetsvoorstel een extra impuls gegeven aan de bewustwording, door middel van voorlichting?

Minister **Schultz van Haegen-Maas Geesteranus**:

Nu al is TeamAlert bezig om voorlichting te geven over de gevaren van drugs in het verkeer bij bijvoorbeeld jonge festivalbezoekers. Zij ontvangen van ons ook een subsidie voor hun activiteit in brede zin. Ze zijn er al mee aan de slag. Zodra we de wet vaststellen in de Eerste Kamer, kunnen we het ook gaan publiceren op de officiële sites. Dan kan dat ook vast in werking treden, al treedt de wet daadwerkelijk pas 1 juli 2015 in kracht. Dat is dan ook direct het antwoord op de vraag van de heer De Rouwe. Op die datum kun je qua communicatie natuurlijk al vooruitlopen. Bij de examens wordt daar ook aandacht aan besteed en ik ga er van uit dat de mensen die les geven, de jongeren ook een beetje opvoedend zullen bejegenen, door ze te wijzen op hun verantwoordelijkheden. Ik weet althans nog dat dit in mijn tijd wel gebeurde.

Voorzitter. Mevrouw Berndsen vroeg — volgens mij is minister Opstelten daar ook op ingegaan — hoe het nu zit met de samenloop van het alcoholslotprogramma (ASP)

en het strafrecht. Het ASP wordt opgelegd door het CBR in het kader van het bestuursrecht. Het is geen straf, maar een maatregel. Het is een maatregel die tot doel heeft om mensen uiteindelijk ander gedrag te laten vertonen, terwijl de straffen die de rechter op grond van het strafrecht oplegt werkelijk straffen zijn. Het kan best zijn dat mensen de maatregel zwaarder ervaren dan de straf, maar ik denk dat het belangrijk is om die maatregel in stand te houden. Als jouw rijbewijs wordt afgepakt, kun je meteen weer aan de slag om een nieuw rijbewijs te gaan halen. Na een jaar kun je het dan weer krijgen, terwijl je misschien dan nog helemaal niets hebt geleerd. Het is uiteindelijk ook heel erg van belang dat mensen er iets van leren. Dat is ook waarom er twee trajecten zijn, een strafrechtelijk traject en een bestuursrechtelijk traject. Ik snap de complexiteit ervan en ik snap ook dat mensen het soms als unfair ervaren. Het is echter wel heel duidelijke wetgeving, die weloverwogen tot stand is gekomen: een strafsysteem en daarnaast een maatregel die bedoeld is om tot verbeterd gedrag te komen. Ik kom zo ook nog wel even op het effect van die maatregel en de reden waarom wij er positief over zijn.

Mevrouw Kuiken vroeg aan minister Opstelten wat het effect is op de verkeersveiligheid van deze nieuwe regelgeving. Hij wou er nog even over nadenken, voor de tweede termijn. Ik zal hem vast uit zijn lijden verlossen en er zelf wat over zeggen. De kennis die daarover aanwezig is, heeft SWOV samen met het Trimbos-instituut en TeamAlert al aan uw Kamer gestuurd. Er is helaas nog niet meer informatie dan deze. Uiteraard zal ik SWOV vragen om in de toekomst te bezien of zij die vraag verder kan invullen en verder kan beantwoorden. Het is natuurlijk logisch om te veronderstellen dat de aanpak van drugs in het verkeer uiteindelijk een effect zal hebben op de vermindering van het aantal doden en zwaargewonden. Wij zien nog steeds dat er sprake is van een x percentage doden en gewonden als gevolg van drugsgebruik in het verkeer. Ik zei net al dat vooral jonge mannen hierbij de aandachtsgroep zijn.

Mevrouw Kuiken vroeg ook nog iets over medicijnen in relatie tot de testen. Ik wil daar niet op ingaan, maar ik wil nog wel iets anders zeggen over de medicijnen. Het is natuurlijk een ander pad, dat wij nu niet aan de orde hebben. Het CBR geeft op grond van de Regeling eisen geschiktheid geen verklaring van geschiktheid af voor gebruikers van medicijnen in categorie 3, zware medicijnen die grote invloed hebben op de rijvaardigheid. Die hoeft je er niet met behulp van testen uit te halen, want die worden er bij voorbaat uitgehaald zodra iemand een verklaring invult dat hij medicijnen slikt. Apothekers geven er voorlichting over met stickers. Ik heb in de Kamer al eerder gezegd, in een ander debat, dat ik voornemens ben om nog meer informatie daarover te geven. Naast de speekseltest voor drugs, is er voor medicijnen een apart pad om mensen goed in de gaten te kunnen houden. Daar hebben wij natuurlijk niet alles mee ondervangen, maar wel de te zware medicijnen.

Ik kom nu bij de vragen van mevrouw Visser van de VVD-fractie. Zij heeft er een heleboel gesteld aan mij en zij heeft ook een amendement gemaakt. Laat ik maar met het amendement beginnen. Mevrouw Visser vraagt of het nu niet gek is dat bij het eerste strafpunt dat wordt gegeven, om het maar even zo te noemen, bij het overtreden van een alcoholpromillage met een x percentage wordt gewerkt en dat er bij het tweede punt met een veel hoger percentage wordt gewerkt. Zij vroeg of dat niet gek is en of dat niet

omlaag zou moeten. Zij geeft in haar amendement aan dat wij moeten gaan 570 microgram alcohol naar 350 microgram alcohol, ofwel van een promillage van 1,3 naar een promillage van 0,8.

Ik snap het goed en ik sta ook sympathiek ten opzichte van dit amendement. Het lijkt ook heel gek, dat je de tweede keer een hoger promillage mag hebben. Ik wil echter toch even met haar het debat aangaan over de reden waarom ik op dit moment dit amendement wil ontraden. De reden is dat het ook een effect heeft. Op het moment dat de grens voor het ontnemen van het rijbewijs lager wordt en een rijbewijs dus eerder ontnomen wordt, zal de groep die bij de eerste overtreding een alcoholslotprogramma heeft gekregen — een leermaatregel — en voor de tweede keer een overtreding begaat, uit dat ASP gaan. Als iemand geen rijbewijs meer heeft, zit hij ook niet meer in het programma. Ik zei net al dat als het rijbewijs van iemand wordt afgenomen, het eigenlijk ook makkelijk is om het daarna opnieuw te halen. Hij moet dan zijn praktijkexamen gaan doen, zijn theorie-examen halen, en dan kan hij na een jaar weer de weg op. Die groep verdwijnt dan dus uit het ASP.

Ik snap dat het complex is. Eigenlijk leggen we de grens iets hoger in de hoop dat ze langer in het leerprogramma blijven. Er is echter ook iets te zeggen voor de andere kant, dus om gewoon strenger te zijn en mensen eerder van de weg te krijgen. Omdat er twee kanten aan de medaille zitten, zou ik het mogelijk effect op de verkeersveiligheid willen bezien en de verschuiving daarvan in kaart willen brengen. Er wordt door het WODC dit jaar een onderzoek gedaan — start dit jaar, planning afronding: voor de zomer 2015 — om de huidige recidiveregeling te evalueren. Als ik dan de evaluatie heb, dan kan ik ook kijken of het omlaag brengen van het promillage een positief of negatief effect heeft op de verkeersveiligheid. Ik ga niet over het aanhouden van amendementen. Ik weet ook helemaal niet of dat kan. Ik blijf dat altijd een beetje complex vinden. Ik zou het in ieder geval op dit moment ontraden.

De voorzitter:

Dat is het amendement-Visser op stuk nr. 10.

Mevrouw Visser (VVD):

Ik probeer het helder te krijgen. We hebben de recidiveregeling niet voor niets ingesteld. We wilden daarmee het signaal afgeven dat we het niet accepteren als iemand twee keer op rij met alcohol achter het stuur zit. Dan is de consequentie gewoon dat iemand zijn rijbewijs kwijt is. Ik heb in eerste termijn gevraagd wat nu eigenlijk de gepercipieerde pakkans is. Als iemand gepakt is en het alcoholslotprogramma gaat doen, dat gericht is op het gedrag, maar dan toch nog een tweede keer in de fout gaat, dan heeft hij blijkbaar niets geleerd. Als argument wordt gegeven dat iemand uit het alcoholslotprogramma wordt gegooid als hij zijn rijbewijs kwijtraakt. Ik zeg dan: ja, dan raakt iemand inderdaad zijn rijbewijs kwijt. Als hij daarvoor weer in aanmerking wil komen, dan moet hij opnieuw rijexamen doen. Dan gaat hij ook opnieuw het alcoholslotprogramma in, want blijkbaar heeft hij de eerste keer onvoldoende geleerd. Ik snap het dilemma, maar we hebben deze norm niet voor niets met elkaar afgesproken. Als men niets geleerd heeft in het gedrag, dan moet er blijkbaar een keer met een zwaardere stok worden geslagen; dan is iemand gewoon

zijn rijbewijs kwijt. Ik probeer het door te vertalen en het te begrijpen, maar ik kom er zelf ook niet uit. Misschien kan de minister mij helpen.

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Ik zei het al: de medaille heeft twee kanten. Als iemand een tweede overtreding begaat, een hardleers type is, dan zou het rechtvaardig lijken om onmiddellijk dat rijbewijs af te nemen, ware het niet dat iemand vervolgens een nieuw rijbewijs kan gaan halen. Hij doet het praktijkexamen en het theorie-examen en komt weer op de weg. Dan zit iemand ook niet meer in dat alcoholslotprogramma, want die maatregel hing samen met het vorige rijbewijs.

Dat alcoholslotprogramma heeft een groot effect op het aantal recidives; dat is een effect van 65% tot 90%. Dat heb ik de vorige keer ook laten weten aan de Kamer. Ik vind het dus ook complex. Om die reden stel ik voor om dat WODC-onderzoek af te wachten. Dan kunnen we zien of het aanpassen van de promillages al dan niet een positief effect heeft op de verkeersveiligheid. In de zomer van 2015 is het klaar. Dan kunnen we het zien en kunnen we weloverwogen de keuze maken van wat er nu eigenlijk beter werkt: ze langer op de weg laten, maar dan wel in het alcoholslotprogramma, of ze direct van de weg halen waarna ze binnen een jaar weer hun rijbewijs kunnen halen, kunnen beginnen met een schone lei en dezelfde overtreding weer kunnen begaan. Het is complexe materie. Daar komt nog een derde kant bij, die ik hier ter plekke verzijn, namelijk dat wij mensen die een nieuw rijbewijs gaan halen alsnog naar een alcoholslotprogramma toe zouden moeten kunnen leiden, als dat bij het vorige rijbewijs is onderbroken. Dan snijdt ik echter een heel nieuw juridisch punt aan, dat we eerst moeten onderzoeken.

Mevrouw Visser (VVD):

Ik stipte dat net ook aan; vandaar dat ik begrip heb voor de complexiteit. Ik snap wat de minister zegt, namelijk dat zij op zoek is naar ruimte en bereid is om hiernaar te kijken. Het gaat erom dat het beter is om onder die 1,3 te blijven zitten dan geen medewerking te verlenen aan onderzoek naar alcohol, want dan krijg je geheid twee keer een gele kaart, heb je rood en ben je je rijbewijs kwijt. Als je weet dat je steeds net onder die 1,3 blijft, dan kun je eigenlijk doorrijden. Dat signaal wil de minister zelf ook niet afgeven, maar met dat het dilemma zitten wij nu wel. Ik laat het antwoord even bezinken, maar het gaat mij echt om het signaal dat twee keer geel rood moet zijn. Bij 1,3 hebben we het echt over flinke alcoholpercentages en een gevaar voor de rijvaardigheid. Bij recidive heb je blijkbaar je les niet geleerd.

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Daarom ontraad ik het amendement niet zozeer op de inhoud, maar wel op het proces en de twijfel wat het beste effect zal hebben. Wellicht kan mevrouw Visser het amendement omzetten in een motie en die aanhouden totdat het evaluatierapport er is, zodat die dan alsnog ingezet kan worden.

Mevrouw Kuiken (PvdA):

Nog even voor mijn informatie. Het WODC gaat toch niet alleen over recidive, maar over promillages in brede zin?

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Het WODC gaat kijken naar de huidige recidiveregeling alcohol, de strafrechtkant. De regeling is in 2011 ingevoerd en wordt dit jaar geëvalueerd door het WODC, dus dat is in brede zin. Daarbij komt natuurlijk ook het totale stelsel aan de orde. De evaluatie wordt dit jaar gestart en de planning is dat die wordt afgerond voor de zomer van 2015. Na de evaluatie komen de effecten van de werking van de recidiveregeling op de verkeersveiligheid aan de orde. Na een oordeel over de effecten van een dergelijke uitbreiding, ook voor de strafrechtketen, kunnen we pas een zorgvuldige afweging maken wat nu eigenlijk het beste werkt.

Mevrouw Kuiken (PvdA):

Ik snap die zorgvuldige afweging. Boven de 1,3 ben je nu je rijbewijs kwijt of val je in het alcoholslotprogramma. Je kunt je voorstellen dat als het naar 0,8 gaat ook het alcoholslotprogramma naar 0,8 gaat. Ik zie die samenhang, maar ik zie ook die wens, die ik op zich wel deel. Dan moeten we wel precies weten wat werkt, wat niet werkt en wat het effect is. Dan zou ik een motie niet onverstandig vinden.

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Eigenlijk doe ik dat al. Je koopt een beetje tijd om zeker te weten wat het meeste effect zal hebben. Uiteindelijk gaat het ons om de verkeersveiligheid. Natuurlijk moet je ook helder en duidelijk zijn tegenover het publiek, maar het gaat erom hoe je zo min mogelijk ongevallen en doden veroorzaakt als gevolg van het beleid.

Mevrouw Visser vroeg naar de gevolgen voor buitenlandse chauffeurs. De recidiveregeling kan ook van toepassing zijn op houders van niet-Nederlandse rijbewijzen die in Nederland woonachtig zijn. Houders van buitenlandse rijbewijzen die niet in Nederland woonachtig zijn en die hier verkeers-overtredingen begaan, kunnen eigenlijk alleen via het strafrecht worden aangepakt. Hun rijbewijzen kunnen worden ingevorderd en ze kunnen een rijontzegging krijgen. De houders van buitenlandse rijbewijzen die wel hier woonachtig zijn, kunnen gewoon onder dit systeem vallen.

Mevrouw Visser vroeg naar aanleiding van de brief over het rijbewijshuis naar de waarschuwingsbrief. Uw Kamer heeft in het verleden aan de minister van V en J en mij verzocht om te onderzoeken of aan bestuurders die een eerste punt scoren een waarschuwingsbrief kan worden gestuurd. Uw Kamer heeft toen ook aangegeven, ik dacht bij monde van de PvdA, dat de kosten daarvoor niet te hoog mochten zijn. De minister van V en J heeft onderzocht of door de politie, het OM of het CJIB een waarschuwingsbrief kan worden verzonden. De conclusie was dat dat niet kon zonder aanpassing van alle processen en ICT-systemen en dat daar al €150.000 mee gemoeid was voor de implementatie en daarna ook nog €50.000 per jaar. Wij kiezen er niet voor om met zo'n waarschuwingsbrief te gaan werken, maar doen dat op andere vlakken. Er staat bijvoorbeeld nu al op de site van het OM dat twee maal geel rood is. De agent kan er ook mondeling op wijzen. Uiteindelijk is het uitgaan van een waarschuwingsbrief niet nodig voor de

inwerkingtreding van de uitbreiding van de reikwijdte van de recidiveregeling.

Mevrouw Visser van de VVD vroeg ook hoe het staat met de scheepvaart en luchtvaart. Zij zegt: de minister gaat nu voortvarend aan de slag op de weg. Vervolgens vraagt zij of ik ook direct aan de slag ga op de schepen en in de lucht. Ik heb op die vraag van haar twee antwoorden. Er zijn onvoldoende signalen om te kunnen concluderen dat drugsgebruik in de binnenvaart een zodanig probleem is dat er maatregelen nodig zijn. Daarom hebben wij geen aanleiding gezien om in de scheepvaart op dit vlak in actie te komen. In de luchtvaart zijn die signalen er wel. Daarom hebben wij overleg hierover opgestart met het EASA en met de ons omringende landen naar aanleiding van het nu voorliggende wetsvoorstel en naar aanleiding van de nieuwe Europese regelgeving. Het doel daarbij is, het inventariseren van de mogelijkheden om uiteindelijk tot een brede Europese aanpak te komen. In de Wet Luchtvaart zijn overigens reeds een aantal bepalingen opgenomen inzake het verbod op gebruik van drugs en de daarbij behorende handhavingsmogelijkheden. Ik kan me ook nog herinneren dat er een paar jaar geleden een zaak speelde. In de scheepvaart ga ik hiermee dus niet aan de slag, in de luchtvaart wel.

Volgens mij heb ik hiermee de vragen de Kamerleden beantwoord.

De voorzitter:

Ik zie dat de minister van Veiligheid en Justitie nog even iets kwijt wil. Het woord is aan hem.

Minister Opstelten:

Ik wil nog even een antwoord geven op een vraag van mevrouw Helder. Dat antwoord ben ik haar nog schuldig. Op grond van mijn antwoord kan zij bepalen of zij een motie wil indienen of niet. Zij vroeg mij of er nu wel risicogerelateerde grenswaarden zijn voor drugs. Nee, die zijn er niet. Er kunnen op dit moment alleen gedragsgerelateerde grenswaarden voor drugs worden vastgesteld. Er is namelijk op dit moment onvoldoende informatie uit wetenschappelijk onderzoek beschikbaar om voor het gebruik van iedere drug het risico op het veroorzaken van een ongeval te bepalen. Die informatie is wél voorhanden om het effect van iedere drug op iemands rijgedrag en op de verkeersveiligheid vast te stellen.

De voorzitter:

Dank u wel. Tot zover de eerste termijn van het kabinet. Is er behoefte aan het houden van een tweede termijn? Ik constateer dat dat het geval is. Het woord is aan de heer De Rouwe.

De heer De Rouwe (CDA):

Ik had eigenlijk wel een einduitslag of een nieuwe tussenstand van u verwacht, voorzitter.

De voorzitter:

Het gaat om Mexico-Brazilië. De mensen van het Ledenrestaurant komen helaas niet door met tussenuitslagen.

Minister Opstelten:

Nul-nul.

De voorzitter:

Nul-nul, weet de minister te vertellen. De griffier bedient de minister van Veiligheid en Justitie. Die ambtenaren hebben wel een loonsverhoging verdiend, zou ik zeggen. Het woord is aan de heer De Rouwe.

De heer De Rouwe (CDA):

Toe maar. Ik ben benieuwd naar uw voorstel op dat vlak in het Presidium, voorzitter.

Voorzitter. Ik wil de twee bewindspersonen zeer danken voor de uitvoerige beantwoording, maar ook voor hun constructieve houding. Ik heb best wel veel toezeggingen genoteerd. Ik zal ze niet allemaal herhalen, want dan word ik haast een griffier. Ik markeer echter wel even dat ik dit heel positief vind en dit erg waardeer.

Ik wil toch nog even benadrukken dat ondanks het feit dat straks die testers beschikbaar zijn, de kennis nodig blijft die de politie zelf in huis heeft, of die soms wordt ingehuurd. In de eerste plaats blijft die kennis nodig omdat testen nog niet zodanig voorhanden zijn dat je ze lukraak kunt inzetten. Ze kosten ook nog wel wat. Een verkeersagent moet dus enige aanleiding hebben voordat hij tegen iemand zegt: ik wil eens even onderzoeken wat hier aan de hand is. Dat vraagt op zichzelf al vaardigheden. In de tweede plaats blijft die kennis nodig omdat er nieuwe soorten drugs op de markt komen. Dat is een gegeven en dat gaat altijd door. Je houdt dus ook daarom expertise van mensen nodig. In de derde plaats blijft die kennis nodig vanwege GHB. Daarover is hier al veel gezegd. GHB vraagt ook nog steeds om een "ouderwetse" benadering.

Het is van belang om een aantal toezeggingen wel te nemen. Zijn er voldoende testers beschikbaar en is er op tijd voldoende kennis? Ik maakte me even zorgen — mevrouw Helder ging daar terecht op in — over de ICT, die wel op orde moet zijn, want anders kunnen we niet starten. Ik zou het erg waarderen als de minister ons op de hoogte wil houden wanneer zich een ander traject voordoet. We zijn zelf goochel genoeg om te zien wat er in de Eerste Kamer gebeurt. Laten we er alles aan doen om onze collega's aldaar te vragen, voortgang te maken. Maar zijn er daarna nog onvoorziene omstandigheden, dan zou het fijn zijn als de Kamer daarvan op de hoogte wordt gesteld.

Er is in dit huis een proportionaliteitsdiscussie gaande over nullimieten. Daarin kunnen we elkaar weinig verwijten. Ik denk dat de minister vanuit zijn optiek best wel een argumentatie heeft om dat niet te doen. Terecht vindt hij dat disproportioneel. Proportionaliteit is ook een politieke afweging. Daarin scheiden zich onze wegen.

De recidiveregeling die we hier hebben besproken, is die nu af of ligt er nog een oude toezegging om ook nieuwe maatregelen onder die regeling te laten vallen? Ik denk aan

zeer asociaal gedrag op de weg. Kan dat nog even worden bekeken? Het CDA is altijd voorstander geweest van een puntenrijbewijs, waaronder ook vergrijpen van beginnende bestuurders kunnen vallen. Ik ben benieuwd naar het standpunt van het kabinet hierop.

Ten slotte een motie, zij het met wat aarzeling. Ik vind dat minister Opstelten op het in de motie genoemde onderwerp al heel precies en met heel veel aandacht heeft gereageerd. Ik kan de motie nu nog indienen en straks eventueel intrekken; andersom kan niet. Ik ga haar dus toch voorlezen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat het gebruik van drugs zoals GHB amper geconstateerd kan worden door middel van bloed- en speekseltesten;

constaterende dat het rijden onder invloed van GHB zeer negatief de rijvaardigheid beïnvloedt;

verzoekt de regering, een nader onderzoek te starten naar de mogelijkheden van een test waarmee het gebruik van GHB aangetoond kan worden, en over de voortgang daarvan de Kamer begin volgend jaar te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid De Rouwe. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 13 (32859).

De heer **De Rouwe** (CDA):

Nogmaals dank aan de leden van het kabinet.

De heer **Van Nispen** (SP):

Voorzitter. We delen hier allemaal het uitgangspunt dat drugs en alcohol niet thuishoren in het verkeer. Daarover hebben we geen verschil van mening. Wel hebben we discussie gehad over de vraag of er nullimieten of gedragsgerelateerde grenswaarden moeten komen. Ik steun het voorstel van de ministers dat er nu ligt, want daarvoor zijn gewoon heel goede argumenten. Ik heb bij interruptie al gezegd dat het bijvoorbeeld ook kan gaan om afbraakproducten verband houdend met gebruik van langer geleden, die geen effect meer hebben op de verkeersveiligheid en dat hetzelfde kan gelden voor mensen die passief hebben meegerookt in een ruimte. Dan zou zo'n regeling haar doel voorbijschieten.

Het is mij toch nog niet helemaal helder waarom dat niet geldt voor het combinatiegebruik van alcohol en drugs of meerdere typen drugs. De minister heeft geprobeerd het mij uit te leggen. Het kan aan mij liggen, maar het is mij nog niet helder, waarom dat probleem van de meerokers en van THC in verband met gebruik van langer geleden,

geen probleem meer zou zijn bij gecombineerd drugsgebruik. Om het scherp te stellen: in theorie zou het kunnen zijn dat iemand die gisteren cannabis heeft gebruikt wat geen effect heeft op de rijvaardigheid en die vandaag een biertje drinkt, volgens de nota van wijzigingen boven de grenswaarden uitkomt. Als dat niet zo is, hoor ik dat heel graag van de minister. Daar ben ik toch nog bezorgd over.

Verstandig wat de minister heeft gezegd over voorlichting: die moet op een selectieve groep en op specifieke momenten worden gericht. Dat steun ik van harte. De betrouwbaarheid van de speekseltest moeten we heel goed in de gaten gaan houden. Recente cijfers over foutmarges en de betrouwbaarheid van de testers zijn er helaas niet. Hoe worden we hiervan op de hoogte gehouden?

Ik worstel een beetje met hetzelfde punt over de GHB als mijn collega De Rouwe. Ook ik vond de toezegging van de minister een heel eind in de goede richting komen. Toch moet ik een motie indienen die sterk lijkt op die van de heer De Rouwe, maar een marginaal verschil heeft. Ik doe ook dezelfde toezegging: als de minister geniale antwoorden formuleert, zal ik de motie uiteindelijk intrekken.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van mening dat alcohol en drugs niet thuishoren in het verkeer en dat het van belang is dat stoffen die de rijvaardigheid negatief beïnvloeden, zo eenvoudig mogelijk kunnen worden opgespoord;

overwegende dat het gebruik van de meest voorkomende drugssoorten kan worden aangetoond met een speekseltester, maar dat dit niet geldt voor het gebruik van de drug GHB;

constaterende dat juist de drug GHB relatief vaak wordt gebruikt door verkeersdeelnemers en dat deze drug zeer gevaarlijk is in het verkeer;

verzoekt de regering om te investeren in het onderzoek naar en de ontwikkeling van een betrouwbare speekseltester voor het detecteren van GHB,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Nispen. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 14 (32859).

De heer **Van Nispen** (SP):

Ik vond het toch nodig om deze motie in te dienen. Het verschil met de motie van de heer De Rouwe zit in het woordje "investeren". Mijn appel aan de regering is om daar zo nodig ook financiële middelen voor beschikbaar te stellen.

Mevrouw Helder (PVV):

Voorzitter. Ik dank beide bewindspersonen voor de beantwoording van de vragen en de uitvoerige toelichting. Ik vind de antwoorden wel jammer. Mijn fractie is nog steeds van mening dat haar argumenten voor het zerotolerancebeleid veel sterker zijn dan de argumenten van de minister voor de gedragsgerelateerde grenswaarde. Het zerotolerancebeleid is duidelijker, het heeft een veel meer preventieve werking, het vergemakkelijkt de handhaving, het zorgt ervoor dat nieuwe drugs er ook onder vallen en het kan er ook voor zorgen dat de speekseltester als bewijsmiddel kan dienen. We kunnen in België zien dat dat sneller en beter gaat. Het zou een groot voordeel zijn.

Helaas neemt de minister het niet over. Ik had in dit kader ook een amendement klaarliggen met als doel risicogerelateerde grenswaarden, met in mijn achterhoofd dat die lager zouden zijn dan gedragsgerelateerde grenswaarden. Daarbij wilde ik de minister verzoeken om het onderzoek hiernaar voort te zetten, in de hoop dat dit in de richting van een zerotolerancebeleid zou gaan. Nu dit niet duidelijk is, dien ik het amendement dan ook niet in, want de PVV wil gewoon een zerotolerancebeleid en wil geen enkel risico lopen dat dat er uiteindelijk niet gaat komen. Is de minister bereid om dat wetenschappelijke onderzoek naar de risicogerelateerde grenswaarden voort te zetten en daar de Kamer over te informeren? Het liefst zouden wij zien dat hij dat wel voor de evaluatietermijn van vijf jaar doet. Ik stel voor dat hij over een jaar een brief stuurt. Het zou mooi zijn als de minister dat zou kunnen doen.

Mevrouw Berndsens-Jansen (D66):

Voorzitter. Ik dank beide bewindspersonen voor de beantwoording. Ik heb nog één vraag. De minister van Veiligheid en Justitie zei dat het voorstel van de commissie over nullimieten bij gecombineerd gebruik eind deze maand komt. Mijn vraag is wat dit voor gevolgen heeft voor dit wetsvoorstel.

De nullimiet bij het gecombineerde gebruik blijft een lastig punt. De nadelen heb ik in mijn eerste termijn al genoemd: de betrouwbaarheid van de test, de noodzaak van bloedonderzoek, het risico van het straffen van onschuldige mensen. Die nadelen maken het tot een moeilijke afweging, die wij in onze fractie zullen maken. Met veel elementen in het wetsvoorstel zijn wij blij. Ik denk dus dat wij het wetsvoorstel kunnen steunen, maar ik blijf dit toch een heel lastig punt vinden, met name het risico van het straffen van onschuldigen. Mijn collega Van Nispen is daar ook al op ingegaan.

We hebben goede nota genomen van de door de minister geformuleerde voorwaarden die eerst goed geregeld moeten zijn. De ICT bij de politie moet op orde zijn; dat hebben we vaker gehoord. Ik hoop dat het snel gaat gebeuren, want we zijn hier bezig met een wetsvoorstel dat twee jaar niet in uitvoering kan worden genomen omdat een aantal zaken niet op orde is. Ik hoop dat dit voortvarend wordt opgepakt.

Mevrouw Visser (VVD):

Misschien kan ik D66 een beetje helpen bij de afweging. U geeft aan dat u geen onschuldige mensen wilt straffen. Een

speekseltest is alleen bedoeld ter selectie, maar de bloedtest is bedoeld voor het aantonen van de waarden. Dat is het bewijsmiddel om aan te tonen dat iemand onder de invloed van zowel alcohol als drugs heeft gereden. Waar zit voor D66 nog de twijfel in de afweging? In uw interruptie tijdens mijn eerste termijn gaf u aan dat verkeersveiligheid ook bij u vooropstaat. Er zitten grote risico's aan vast. Wat geeft straks voor u de doorslag om ook wat betreft het gecombineerde gebruik in te stemmen met de nota van wijziging?

Mevrouw Berndsens-Jansen (D66):

De commissie moet nog komen met de bepaling van de grenswaarden. Dat is één punt. We weten nog niet of dat makkelijk te herkennen is. Bovendien zul je dan dus altijd bloedonderzoek moeten doen. Dat is nogal wat. Het is niet zomaar iets om bloed af te nemen en onderzoek te doen. Ik representeer mijn fractie, maar wij zijn ook gewend om bij dit soort afwegingen zorgvuldig met elkaar te spreken.

Mevrouw Visser (VVD):

Het bloedonderzoek stond al in eerdere wetsvoorstellen, ook zonder het gecombineerde gebruik. Wij hebben in Nederland de bewijslast juist vastgelegd door middel van het bloed. Ik ben dus een beetje verbaasd over uw reactie. Wil de D66-fractie ook bij alle andere bewijslast geen bloedafname meer? U geeft nu namelijk aan dat bloedonderzoek een vergaand middel is. Het bloedonderzoek heeft al in eerdere wetsvoorstellen gestaan en is volgens mij ook een gangbare procedure.

Mevrouw Berndsens-Jansen (D66):

Dat het in eerdere wetsvoorstellen heeft gestaan, betekent niet dat wij dit een heel makkelijk middel vinden. Dat doet daar niets aan af. Het is een onderdeel van de afweging die je maakt: hoever wil je gaan bij het zoeken van bewijslast?

Mevrouw Kuiken (PvdA):

Voorzitter. Ik dank beide ministers voor de antwoorden. Het oordeel van de PvdA-fractie over dit wetsvoorstel is positief, ook al zie ik dat de uitvoering en de implementatie nog de nodige zorgen met zich mee zullen brengen en dat er nog de nodige drempels overwonnen moeten worden. Daar zijn we echter met z'n allen bij.

Ik ben zeer benieuwd naar het evaluatierapport van het WODC. Het is goed om eerst zorgvuldig te kijken naar het nog door mevrouw Visser in te dienen amendement of haar motie voordat we een duidelijke grens kunnen stellen, maar we moeten alcohol, drugs en slechte medicijnen in het verkeer bestrijden om slachtoffers te voorkomen. Dat vraagt ons aller inspanning.

Mevrouw Visser (VVD):

Voorzitter. Ik dank beide bewindspersonen voor hun uitvoerige beantwoording en enkele toezeggingen. De minister van Veiligheid en Justitie heeft heel nadrukkelijk uitgesproken wat de insteek zal zijn van de verdere uitwerking van de straffen in dit wetsvoorstel en dat daarbij heel duidelijk

zal gelden: hoe gevaarlijker, hoe strenger. Dat vinden wij een goed uitgangspunt.

Naar aanleiding van de discussie wil ik een aantal moties indienen, met name omdat er nog wat discussie is over het amendement. Ik wil geen heropening van het debat en daarom zal ik bij dezen een aantal moties indienen. Ik heb het amendement omgezet naar een motie.

De voorzitter:

Het amendement is bij dezen dus ingetrokken.

Mevrouw Visser (VVD):

Ik houd het amendement nog even aan.

De voorzitter:

Dat kan niet. Hom of kuit.

Mevrouw Visser (VVD):

Het amendement is ingediend, maar ik trek het nog niet in. Ik dien alvast een motie in met dezelfde strekking, want die moet in de tweede termijn worden ingediend. Na afloop van het debat kan ik geen motie meer indienen, als blijkt dat ik het amendement na de beantwoording door de bewindspersonen alsnog moet intrekken. Misschien is dit een rare procedure.

De voorzitter:

Het is een heel rare procedure.

Mevrouw Visser (VVD):

Als u een betere suggestie hebt ...

De voorzitter:

Het is zo laat op de avond dat we dat allemaal goedkeuren.

Mevrouw Visser (VVD):

Mijn eerste motie luidt als volgt.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de doelstelling van het kabinet is om de verkeersveiligheid te vergroten en recidivisten aan te pakken;

overwegende dat daarbij een veel strengere hufteeraanpak van bepaalde feiten in het verkeer past, waaronder de misdrijven van rijden onder invloed en in het bijzonder recidive;

overwegende dat de huidige recidiveregeling een norm van 1,3 promille hanteert, welke volgens de Stichting

Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid binnen de categorie extreem verhoogde risico's valt;

overwegende dat deze waarde veel te weinig recht doet aan de ernst en bijhorende risico's van alcoholgebruik in het verkeer;

verzoekt de regering, passende maatregelen te treffen, een strenger beleid in te voeren en een strengere norm, van 0,8 promille, voor de recidiveregeling in te voeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Visser. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 11 (33346).

Dit is dus de motie die eigenlijk een soort kopie is van uw amendement.

Mevrouw Visser (VVD):

Dat klopt.

De heer De Rouwe (CDA):

Wat vindt mevrouw Visser veiliger voor het verkeer in Nederland: iemand met een rijontzegging op grond van deze motie of iemand met een alcoholslot in zijn auto?

Mevrouw Visser (VVD):

Een rijontzegging is volgens mij het meest verkeersveilig, want dan kun je gewoon geen auto meer rijden, dan kun je de weg niet meer op. Dat is dan ook je straf. Het alcoholslotprogramma is bedoeld om je gedrag aan te passen, waardoor je een tweede kans krijgt om weer terug te keren in het verkeer.

De heer De Rouwe (CDA):

Dit is op papier het juiste antwoord, maar in de praktijk werkt het volstrekt niet zo. Ik vraag ook de ministers om hierop te reageren. De praktijk is namelijk dat mensen doorrijden ondanks de rijontzegging. De Kamer is daarover ook al meerdere keren geïnformeerd. Mensen die doorrijden terwijl ze een rijontzegging hebben, dat is een echte ramp voor Nederland. Het gaat om mensen die zijn veroordeeld voor te veel alcohol, om mensen met een alcoholverleden. Die mensen staan niet meer onder controle vanwege de geringe pakkans. Dat vinden we allemaal niet goed, maar het is de praktijk. Ik geef mevrouw Visser daarom serieus in overweging om ook te bekijken wat er dan in de praktijk gaat gebeuren. Misschien is er dan wel een strenge norm, waardoor men snel zijn rijbewijs kwijt is, maar dan blijft wel de lugubere en bizarre praktijk van mensen die toch gewoon doorrijden, zonder alcoholslot maar met alcohol. Ik vraag ook het kabinet om daar nog eens op te reflecteren. Ik denk namelijk dat de motie heel risicovolle elementen in zich heeft.

Mevrouw Visser (VVD):

Ik probeer nu te begrijpen wat de heer De Rouwe zegt naar aanleiding van mijn motie. Ik kan die koppeling niet leggen. Ik trek de conclusie die hij eraan verbindt, niet. Als je een rijverbod hebt gekregen of als je rijbewijs is ingevorderd, kun je toch de weg opgaan, al dan niet met alcohol. Dat laatste maakt eigenlijk helemaal niet uit, want je mag gewoon de weg niet op. Of je nu alcohol of drugs tot je neemt, je mag gewoon de weg niet op. Dat mag gewoon niet. Punt uit. Het maakt hierbij ook niet uit of je daarna wel of niet een alcoholslotprogramma krijgt opgelegd. Ik kan de vertaling van mijn motie door de heer De Rouwe niet volgen. De strekking van wat ik zei, is dat ik het onacceptabel vind. We hebben afgesproken: bij twee keer geel krijg je een rode kaart. Bij die tweede gele kaart, bij recidive met alcohol, leggen we de grens heel hoog, maar dat is ontzettend verkeersonveilig. Het amendement of de motie — wat het ook gaat worden — is daarvoor bedoeld.

Mevrouw Helder (PVV):

Je moet ook bekijken hoe het in de praktijk uitwerkt. Als je geen rijbewijs meer hebt, kun je fysiek gewoon in de auto gaan zitten en gaan rijden. Met een alcoholslot kan dat niet. Als je daarin blaast en als het dan meer dan 0,2 promille is, dan start de auto gewoon niet. In de praktijk is dat dus veiliger. Kan mevrouw Visser met die toelichting nog een keer een antwoord geven?

Mevrouw Visser (VVD):

Het is en-en, zoals ik heb betoogd. Als je in Nederland de alcoholwetgeving overtreedt, als je verkeersonveilig gedrag vertoont, waarmee je anderen in gevaar brengt, dan moet je via het strafrecht worden gestraft. Daarnaast hebben we in Nederland gelukkig ook de mogelijkheid om mensen te wijzen op hun gedrag, om hen hun gedrag te doen aanpassen middels een gedragsmaatregel, zoals het alcoholslotprogramma. Het gaat om en-en. Het is niet of-of. Ik pleit voor beide. Daarbij bepleit ik dat we in het strafrecht er zwaardere straffen op stellen en dat we vervolgens ook een gedragsmaatregel effectueren. Ik pleit juist voor de aanpak van recidivisten. De praktijk is nu wel heel vreemd. Je wordt een eerste keer met alcohol opgepakt, waarna je een gedragsmaatregel opgelegd krijgt, die bedoeld is om je gedrag aan te passen. En als je dan voor de tweede keer wordt gepakt, is dat de legitimatie om niet meer het rijbewijs in te trekken. Dat is toch echt de omgekeerde wereld.

Mevrouw Helder (PVV):

Dat zijn mooie woorden, maar zo gaat dat niet in de praktijk. Ik vind het antwoord dus onbevredigend. Als je echt wilt dat ze niet gaan rijden, zou je moeten pleiten voor een gevangenisstraf, want dan kan het echt niet.

Mevrouw Visser (VVD):

Ik vind het een beetje de omgekeerde wereld als wij zeggen dat de praktijk een andere is en dat wij daarom niets meer mogen aanpassen in de wet- en regelgeving. Juist in deze Kamer stellen wij de normen met elkaar vast. Wij stellen de wet- en regelgeving vast en zeggen tegen de verantwoordelijke bewindspersoon dat die moet worden uitgevoerd. Bovendien controleren wij in dit huis de bewindspersoon en bekijken wij of dit daadwerkelijk plaatsvindt. Dat zal soms

goed gaan en soms niet, maar dat gebeurt hier. Het kan echter niet zo zijn dat de wet- en regelgeving niet kan worden aangepast, omdat mevrouw Helder stelt dat zij in de praktijk andere dingen constateert. Het is en-en, zowel strafrecht als gedragsmaatregelen. Daar pleiten wij voor. Ik vind het echt onbestaanbaar dat je pas voor de tweede keer je rijbewijs kwijt bent bij 1,3 promille. Dat is het signaal van deze motie die ik ook in de vorm van een amendement heb ingediend. Ik hoop ook op de steun van mevrouw Helder, want volgens mij heeft zij in de eerste termijn al aangegeven dat strenge straffen van ontzettend groot belang zijn voor de verkeersveiligheid.

Ik ga nu verder over het strenger straffen. Mevrouw Helder vroeg in de eerste termijn al bij interruptie wat wij gaan doen. Omdat wij hier al eerder over hebben gesproken bij een algemeen overleg, vind ik het belangrijk om hier een motie over in te dienen, samen met de heer De Rouwe.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de doelstelling van het kabinet is om de verkeersveiligheid te vergroten;

overwegende dat daarbij een veel strengere hufteraanpak van bepaalde feiten in het verkeer past, waaronder de misdrijven van rijden onder invloed;

constaterende dat de Wegenverkeerswet in artikel 162 jo 179 lid 4 sancties bevat van ten hoogste vijf jaar rijontzegging voor rijden onder invloed en tien jaar bij recidive van rijden onder invloed;

constaterende dat Openbaar Ministerie en rechters eigen richtlijnen en oriëntatiepunten kennen, waardoor strengere straffen zoals genoemd in de Wegenverkeerswet vaak uitblijven;

verzoekt de regering om een internationaal vergelijkend onderzoek uit te voeren naar de hoogte van straffen voor rijden onder invloed, passende maatregelen te treffen, een strenger beleid in te voeren en een voorstel aan de Kamer voor te leggen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Visser en De Rouwe. Naar mij blijkt, wordt de indiening ervan voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 12 (33346).

Mevrouw Visser (VVD):

In het kader van een adequaat lik-op-stukbeleid, waarnaar ik in de eerste termijn heb gevraagd, en in de overtuiging dat wij in Nederland of internationaal enkele producenten zullen krijgen die goede speekseltesten zullen ontwikkelen, vraag ik de minister van Veiligheid en Justitie nogmaals hoe hij het lik-op-stukbeleid in deze overbruggingsperiode zou kunnen gaan invullen. Het duurt namelijk twee weken

voordat de bloedtest bekend is. De speekseltest geeft aan dat iemand al dan niet drugs heeft gebruikt. Dan kan er een rijverbod van maximaal 24 uur worden opgelegd. België kent de systematiek dat je je steeds op het politiebureau moet melden om te laten zien dat je niet meer positief scoort op een speekseltest. Het is de vraag of dat de juiste systematiek is, maar wij roepen de minister op om dit soort maatregelen te onderzoeken en te bekijken wat er nu al wel mogelijk is. Mensen moeten namelijk niet dertien dagen lang ongegeneerd hun gang kunnen gaan, al dan niet met alcohol en drugs, en daar geen consequenties van onder vinden.

De voorzitter:

Tot zover de termijn van de Kamer. Het woord is aan de vertegenwoordigers van het kabinet. Minister Opstelten van Veiligheid en Justitie begint.

Minister Opstelten:

Voorzitter. Ik dank de geachte afgevaardigden voor hun betogen. Graag wil ik de moties en de vragen langslopen. Ik kan de heer De Rouwe een toezegging doen. Wij hebben het implementatietraject aangegeven en een datum genoemd, namelijk 1 juli. Ik heb het ICT-traject en andere voorwaarden genoemd. Wij richten ons op 1 juli. Wij zullen beiden de Kamer blijven informeren hoe een en ander verloopt.

De heren De Rouwe en Van Nispen hebben vergelijkbare moties ingediend. Die van de heer De Rouwe is iets terughoudender en daar gaat mijn voorkeur naar uit. Ik wijs er wel op dat de overheid dit testmiddel niet ontwikkelt. Ik kan wel toezeggen dat ik samen met het NFI en andere instituten wil kijken hoe dit wordt ontwikkeld en dat ik die ontwikkeling wil bevorderen. De markt heeft hier een duidelijk belang. Op die manier wil ik de motie uitleggen. Ik zal de Kamer rapporteren hoe ik daarmee omga. Als de leden ermee instemmen dat ik de motie zo uitleg, dan zal ik haar ondersteunen. Dit is een keiharde toezegging en ik kan de leden vragen de motie in te trekken. Als zij de moties toch in stemming willen brengen, dan laat ik het oordeel aan de Kamer.

De voorzitter:

Doelt u nu op beide moties?

Minister Opstelten:

Ik bedoel beide moties. Ik heb mijn vertaling gegeven en het is aan beide indieners om mijn vraag te beantwoorden.

De voorzitter:

Voor beide moties geldt dus: oordeel Kamer. Dat is duidelijk.

De heer De Rouwe (CDA):

Ik hoorde afgelopen week een goed pleidooi van de SP om een motie die het kabinet wil overnemen, onmiddellijk in te trekken. Ik ben daar altijd al een voorstander van geweest. Ik heb dit voorstel vandaag opnieuw aan mijn fractie voor-

gelegd. Laat ik analoog aan die missie mijn motie nu intrekken. Er zit geen licht tussen.

De voorzitter:

Aangezien de motie-De Rouwe (32859, nr. 13) is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

De heer Van Nispen (SP):

Mijn motie is bijna ingetrokken, maar ik heb nog een vraag aan de minister. Is het nu een kwestie van geld of niet?

Minister Opstelten:

Nee, het is geen kwestie van geld. De markt ontwikkelt. Als wij doen wat de heer Van Nispen vraagt, zal de markt niet tot ontwikkeling overgaan.

De heer Van Nispen (SP):

Het lijkt mij goed om mijn motie in te trekken. Ik ben blij met de toezegging van de minister.

De voorzitter:

Aangezien de motie-Van Nispen (32859, nr. 14) is ingetrokken, maakt zij geen onderwerp van beraadslaging meer uit.

Minister Opstelten:

De heer Van Nispen heeft ook nog een vraag gesteld. De tijd schrijdt voort. Dit geldt ook voor de foutmarge op de speekseltesten. Het antwoord op de vraag: één op vijf, is nee. Uit Belgisch onderzoek blijkt dat de foutmarge op dit moment 8% is. Dat is dus een stuk lager dan één op vijf. De politie kiest uiteraard de beste.

Passief meeroken mag nooit strafwaardig zijn als je combigebied op de nullimiet hebt. Mijn antwoord in de eerste termijn was helder en duidelijk. Ik kan dat nooit uitsluiten. Combigebruik is op nul gesteld omdat de inwerking van meerdere middelen op elkaar als voldoende onveilig is beoordeeld door de SWOV. Ik moet eerlijk zeggen dat je wel behoorlijk lang passief moet hebben gerookt en alcohol hebben gebruikt om boven de limiet te komen.

Mevrouw Helder heeft gesproken over de risicowaarden. De ontwikkelingen om risico gerelateerde grenswaarden voor drugs te kunnen vaststellen, worden gevolgd. Ik wil wel duidelijk zeggen dat het wetsvoorstel uitgaat van de gedragswaarden. Die worden gevolgd.

Mevrouw Bernds sprak over de uitkomsten van de adviescommissie. De resultaten van de adviescommissie dienen als input voor de Algemene Maatregel van Bestuur betreffende de nullimieten. Deze worden meegewogen, als die wordt voorgehangen.

Dank aan mevrouw Kuiken.

Tot slot kom ik bij mevrouw Visser. De derde motie is voor mijn collega Schultz. De motie-Visser/De Rouwe op stuk nr. 12 kan ik beschouwen in het verlengde van wat ik in eerste instantie heb gezegd. Er is een uitbreiding aangegeven door een vergelijkend buitenlands onderzoek. Ik zeg graag toe

om dat te doen en daarop terug te komen. Ik neem daarbij geen standpunt in, maar naar aanleiding van dat onderzoek kom ik met een reactie naar de Kamer. Wij zullen onze reactie daarop geven.

De voorzitter:

Is daarmee deze motie oordeel Kamer?

Minister Opstelten:

Ja, dat is oordeel Kamer.

Mevrouw Helder (PVV):

Ik hoorde de minister zeggen dat in het wetsvoorstel gedragsgerelateerde grenswaarden staan. Dat klopt. De PVV-fractie krijgt dus niet de toezegging dat de minister de Kamer per brief informeert over de voortgang van het wetenschappelijk onderzoek naar de risicogerelateerde grenswaarden?

Minister Opstelten:

Nee, het is niet zo dat wij daarnaar verder onderzoek doen. Wij zullen de hele ontwikkeling volgen en de Kamer op tijd informeren, als daar aanleiding voor is. Ik hoop dat het zo mag zijn. Ik kan er nu niets over zeggen, want ik weet niet hoe die ontwikkelingen zijn. Op dit moment kan het niet. Wij volgen waar de wetenschap mee komt.

Mevrouw Helder (PVV):

Mag ik dan de woorden van de minister "als daar aanleiding toe is" iets scherper stellen; dat hij de Kamer gewoon na een jaar informeert? Als er geen aanleiding voor is, kan hij de Kamer informeren dat daar geen aanleiding voor is. Dan houden we het ten minste in de gaten.

Minister Opstelten:

Dat wil ik graag doen.

Dat was het.

Mevrouw Visser (VVD):

Voordat de minister gaat zitten ...

Minister Opstelten:

Ik dacht: ik ga dat internationaal onderzoek starten.

Mevrouw Visser (VVD):

We zijn blij met die toezegging. Ik zal nog even overleggen met mijn mede-indiener. Ik had ook een vraag gesteld over het lik-op-stukbeleid en de overbruggingsperiode. Is de minister bereid om bij zijn bureaus dan wel bij anderen te kijken wat wij eraan kunnen doen om die overbrugging te realiseren?

Minister Opstelten:

Dat is juist. Die vraag ben ik vergeten. Ik heb geen idee waarom. Wij zullen dat meenemen bij de voortgang van

de uitvoering en de implementatie van dit wetsvoorstel. Daarover heb ik een toezegging aan de heer De Rouwe gedaan. Die toezegging doe ik ook naar aanleiding van de vraag van mevrouw Visser over de lik-op-stukaanpak.

□

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Voorzitter. Ik heb nog twee vragen en een motie. De heer De Rouwe heeft gevraagd of wij de recidiveregeling nog gaan uitbreiden met andere aspecten zoals asociaal gedrag. Het antwoord is nee. Bij de rijbewijsbrief van 2011 heb ik ook geantwoord dat de recidiveregeling alleen zou worden uitgebreid met drugs, dus niet met asociaal gedrag, omdat we voor asociaal gedrag andere instrumenten hebben. Daarbij kan men denken aan de beginnersregeling, een puntensysteem, de educatieve maatregel voor gedrag van jongeren en ouderen, een onderzoek naar rijvaardigheid. De minister van V en J fluisterde mij zo-even in dat hij voor de zomer nog wat meer informatie zal geven over veelplegers. Dus er zijn andere instrumenten om dit te doen. Als je dat hierin zou opnemen, ontstaan er te veel samenloopproblemen.

Het lid Visser heeft een motie ingediend ter vervanging van het nog niet ingetrokken amendement van het lid Visser. Daar wil ik eigenlijk dezelfde reactie op geven als die welke ik eerder in het debat al gegeven heb, namelijk dat we op dit moment in afwachting zijn van het WODC-onderzoek en dat ik eerst goed wil uitzoeken wat de consequenties zijn van de verlaging. Aangezien ik de motie niet kan aanhouden moet ik die nu ontraden, maar ik hoop natuurlijk wel dat het lid Visser van de Kamer zal kiezen voor het aanhouden van de motie totdat het WODC-onderzoek gedaan is. Het heeft natuurlijk ook effect op het hele sanctiebeleid van de minister van Veiligheid en Justitie. Dus het is belangrijk dat wij dat er ook bij betrekken omdat het best ingewikkeld kan worden als je een punt verandert en de andere punten niet.

De voorzitter:

Naast het ontraden van deze motie ontraadt u ook het amendement op stuk nr. 10?

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Ja, dat blijft gewoon zo. Ik heb al gezegd dat ik het inhoudelijk een goede vraag vind van mevrouw Visser. Ik snap ook dat het best onduidelijk kan overkomen. Ik ben ook best bereid om er in de toekomst wat aan te doen, maar dan moeten we wel kunnen zien dat het positieve effecten heeft en anders komen we misschien met elkaar tot een andere conclusie.

De heer De Rouwe (CDA):

Ik vind het verstandig dat we eerst even dat onderzoek afwachten om alles zorgvuldig en in balans te wikkelen en te wegen, maar ik wil toch nog de volgende principiële vraag aan deze minister stellen. Wat heeft de minister liever, dat mensen met een alcoholprobleem stoer, sterk of duidelijk hun rijbewijs ontnomen wordt en ze een rijontzegging krijgen of dat deze mensen in een auto rijden met een alcoholslot?

Minister Schultz van Haegen-Maas Geesteranus:

Ik was inderdaad nog een antwoord schludig op deze vraag die de heer De Rouwe via een ander Kamerlid aan mij had gesteld. Ik zie inderdaad dat veel mensen alsnog in de auto stappen als hun rijbewijs is ontnomen of als ze een rijontzegging hebben. Het feit dat er een alcoholslot is ingebouwd, voorkomt niet alles, want je kunt altijd nog in andermans auto stappen, maar het maakt het in ieder geval wel weer een stuk complexer. Dus het is inderdaad een maatregel die een extra belemmering opwerpt voor alcoholverslaafden om de weg op te gaan. Dat lijkt dus ook veiliger, maar ik heb ook oog voor het feit dat het natuurlijk best gek is dat je een vrij hoog promillage van 1,3 moet hebben voordat je rijbewijs ontnomen wordt. Welk signaal geef je daar dan mee af? Ik denk dus dat we naar het totaalplaatje moeten zoeken, waarbij uiteindelijk het effect op de verkeersveiligheid voorop moet staan.

De algemene beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Ik dank beide bewindspersonen voor hun aanwezigheid en hun bijdrage aan het debat. Aanstaande dinsdag stemmen we over het wetsvoorstel, de amendementen en de moties. Mevrouw Visser heeft tot dinsdag om te bepalen wat zij doet met haar amendement en haar motie.